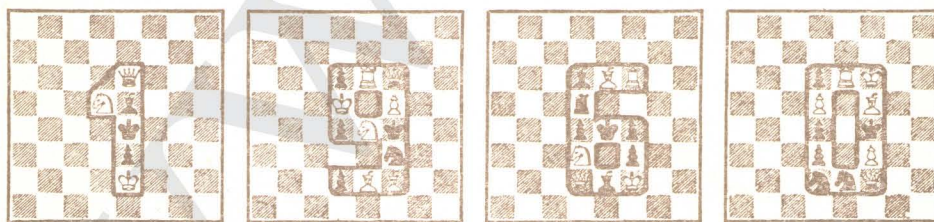

Revista
de
SAH

LA MULȚI ANI!

1

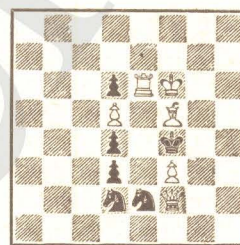
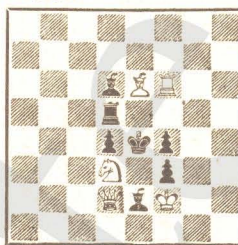
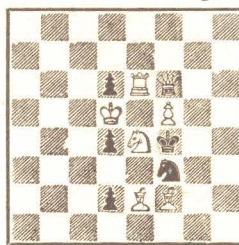
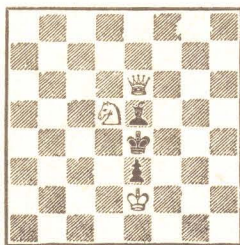
1960

CUPRINSUL

Anul șahist 1959	1	E. Rusenescu: Citeva finaluri de la campionatul republican masculin pe anul 1959	11
Inaintea meciului cu Botvinnik, Tal a pierdut concursul de la Riga	2	Șahul prin corespondență	
Finala campionatului republican — o competiție care a corespuns, dar numai în a doua jumătate	2	„Cupa Magazin”	13
Discuții	3	Șah magazin	14
Teoria modernă		Activitatea șahistă în țară	14
I. Moisini: Sistemul Paulsen-Kan — o armă modernă de joc în apărarea siciliană (II)	4	Studii și probleme	
Partide și finaluri		Ultimele participări la concursurile internaționale ale revistei pe anul 1959	15
De la finala campionatului republican pe anul 1959	6	Dezlegări-probleme	16
De la alte concursuri	8	M. Mălescu: Partida și compoziția	cop. 3
		A. F. Ianovici: Din istoria compoziției șahiste (X)	cop. 4

COPERTA NOASTRĂ

de
Virgil Nestorescu

Mat în 2 mutări

Problemele de pe copertă, dedicate de autorul lor tuturor cititorilor noștri cu prilejul noului an 1960, cuprind în înfățișarea lor simbolică poziții obișnuite ce se rezolvă după enunțul dat.

Iată soluțiile lor pe rând:

1.Cd5:e3! (zugzwang) 1...Rd4 2.Dc4; 1...Rf4 2.Dg4

1.Ce4:d6! (2.Te4) 1...Cg5 2.Dh6; 1...Cg5 2.De5; 1...Rg4 2.Dh4 Problema are un mat schimbat: în joc aparent la 1... Cg5 (e5) există 2.Dg5 mat.

1.Cd3—e5! (2.D:f4) 1...T:e5 2.T:f4; 1...N:e5 2.Nf5

1.Nf5—g4! (zugzwang) 1...Cd oriunde 2.Te4; 1...C:f3 2.D:f3; 1...Ce oriunde 2.Dh2; 1...Cg3 2.D:d2

Bibliografie

V. Panov „Capablanca” (Ed. „Fizkultura i sport”, Moscova, 1959, 231 pag. tiraj 17.000).

Iscusit cronicar de șah, Panov reușește în cele aproape 250 de pagini ale cărții prezentate în condiții grafice excelente să redea activitatea pe tărîmul tablei cu patrate albe și negre a unuia dintre cei mai geniali reprezentanți ai sportului minții. Un vast capitol biografic aduce la cunoștința cititorilor numeroase amănunte despre viața, din păcate destul de scurtă, a fostului campion mondial. Panov reușește să redea admirabil atmosfera șahistă dinaintea și după cel de al doilea război mondial, povestește cu multe amănunte inedite aspecte din lupta titanică ce s-a dat între marii corifei ai șahului Lasker, Capablanca, Alehin, încheiată în cele din urmă cu victoria plină de strălucire a reprezentantului școlii șahiste ruse, Aleksandr Alehin.

Iubitorul de șah va găsi în continuare palmaresul lui Capablanca precum și 64 (cifră simbolică) dintre cele mai bune partide jucate de faimosul șahist cuban.

Interesul cu care a fost primită în țara noastră lucrarea lui Panov se poate întrevădea din faptul că în standul librăriei „Cartea Rusă” teancul destul de gros de cărți s-a epuizat într-un timp record. (v. ch.).

V. A. Korolkov și V. A. Gehover „Studiile alese ale lui A. A. Troițki, (Ed. „Fizkultura i sport”, Moscova, 1959, 184 pag., tiraj 17.000). — Acest frumos exemplar cuprinde 176 de studii din creația marelui clasic al compoziției de studii, maestrul emerit al artelor și maestru al sportului din U.R.S.S., Alexei Alexeevici Troițki. Desigur cifra selecționărilor nu pare deosebit de mare, știind că opera lui Troițki cuprinde aproape 1000 de studii. De aceea trebuie făcută precizarea — foarte interesantă — că lucrarea de față cuprinde numai acele studii care n-au apărut pînă acum în volum. Este vorba de studiile pe care regretatul compozitor le pregătise pentru a face parte din volumul II al lucrării sale capitale „Studii alese” (primul apăruse în 1935, la Leningrad). Acest al doilea volum urma să cuprindă aproximativ 400 de studii, traînd despre lupta figurilor ușoare în final. Tot aci avea loc continuarea celebrei monografii a matului cu 2 cai, de data aceasta împotriva a 2 și mai mulți pionii negri, lucrare teoretică de mare importanță. Din nefericire, întregul manuscris al volumului II a fost distrus în 1942 în momentul cînd se afla în tipografie, în timpul bombardamentelor fasciștilor germani care asediau Leningradul. Cei doi autori ai lucrării actuale au încercat să repare, măcar în parte, această grea pierdere, culegînd acele studii care apăruseră în alte publicații sau se aflau în hîrtiile rămase de la autor (rd. v.).

Anul șahist 1959

A intrat în tradiție ca la fiecare început de an să aruncăm o privire în urmă asupra drumului străbătut, să trecem în revistă succesele și victoriile repurtate, să analizăm lipsurile care au existat în activitatea noastră, pentru a avea mai clare perspectivele de viitor.

Anul șahist 1959 ne oferă un bogat material de analiză. Este evident că în această perioadă „sportul minții” a înregistrat un progres simțitor în țara noastră. Mase tot mai largi de oameni ai muncii au îndrăgit acest frumos și util joc. Participarea entuziastă la întrecerile de șah din cadrul Spartachiadei o dovedește în mod grăitor. Zeci de mii de tineri și tinere s-au așezat în fața tablelor de șah, făcând astfel primii pași pe calea practicării organizate a șahului. Adăugind la aceasta popularitatea tot mai mare pe care o cunoaște șahul în fabrici și uzine, în școli și universități, în unități militare, la sate, putem afirma că această disciplină are în țara noastră o puternică bază de mase, care asigură apariția de noi și noi talente.

În general, munca de răspândire și de popularizare a șahului s-a desfășurat într-un mod satisfăcător. Comisiile regionale și raionale au avut permanent în preocupările lor acest obiectiv important. Au fost organizate numeroase concursuri locale, campionate raionale, orașenești, interorase etc. Merită să fie subliniată munca rodnică a comisiilor din regiunile Timișoara, Craiova, Ploiești ș.a. O frumoasă activitate locală se desfășoară la Arad, Roșiori de Vede, Pitești, Turnu Severin, Satu Mare și orașul București. Este îmbucurător faptul că în aceste centre a fost înțeleasă importanța inițiativei locale, că s-a pornit la treabă fără să se aștepte îndrumări și dispoziții „de sus”. Jucătorilor li se asigură o activitate interesantă și continuă, iar jocul de șah cucerește noi adepți.

Nu același lucru se poate spune despre munca unor comisii regionale, cum sînt cele din Bacău, Iași, Constanța, Galați, Hunedoara, regiunea Stalin, care nu s-au îngrijit în suficientă măsură de afilierea secțiilor de șah de teritoriile respective la Federația Română de Șah. Deși în aceste regiuni numărul șahiștilor este destul de mare, nici una din secțiile existente pe lângă cluburi și asociații nu și-au îndeplinit formele legale de afiliere la F.R.Ș. O activitate slabă în această privință au manifestat și comisiile regionale din Oradea, Suceava, Pitești, București. Situația cere o îndreptare grabnică, comisiile trebuind să privească cu seriozitate această importantă problemă organizatorică.

Campionatele republicane individuale și pe echipe, concursurile cu caracter republican, meciurile interțări precum și participarea la turneele internaționale au îngreunat pe șahiștii noștri frunța într-o activitate competițională bogată. Și sub aspect tehnic anul 1959 a însemnat un progres pentru mișcarea noastră șahistă. În fruntea performanțelor obținute trebuie trecută desigur victoria de prestigiu repurtată de echipa noastră feminină în fața selecționatei R. P. Polone, cu categoricul scor de 44—20. De asemenea echipa studențească a R. P. Romine, luînd parte la campionatul mondial universitar, a ocupat un onorabil loc IV, cel mai bun rezultat realizat pînă acum la această competiție internațională. Par-

ticipările individuale ale reprezentanților noștri la turneele internaționale ne-au adus rezultate meritorii. Astfel, C. Radovici a ocupat locul V—IX la Marianske Lazne și B. Soos, în concursul de la Balatonfüred, locul VI. Mai slab a fost locul ocupat de I. Szabo în turneul de la Dresda, dar reprezentantul nostru a obținut cîteva rezultate individuale valoroase, învingînd printre alții pe marele maestru internațional Efim Gheller, cîștigătorul concursului.

La o bună valoare tehnică s-au ridicat atît finala campionatului republican pe echipe mixte, cît și finalele campionatului individual al țării, masculin și feminin. Competițiile au abundat în partide interesante, unele fiind preferabile din punct de vedere teoretic.

Nesatisfăcătoare a fost însă evoluția echipei noastre în meciul susținut în compania selecționatei R. D. Germane, întîlnire pe care, după cum se știe, a pierdut-o la un punct diferență, deși după aspectul general al jocului ar fi putut s-o cîștige. Formația noastră n-a avut omogenitate, iar unii jucători n-au privit cu suficientă seriozitate această întîlnire, prestînd un joc sub posibilitățile lor reale. În general spiritul de echipă nu este bine înțeles de unii dintre șahiștii noștri, care la asemenea întîlniri decisive nu știu să-și mobilizeze toate resursele. De aici decurge o sarcină importantă pentru antrenori care, furați de pregătirea tehnică a șahiștilor, neglijează deseori o latură atît de însemnată a activității lor, cum este aceea a pregătirii morale și de voință.

O bogată activitate și plină de rezultate au avut anul trecut compozitorii de probleme și studii, concretizată nu numai în realizări valoroase ci și în performanțe sportive de răsunset. Astfel, victoria în meciul cu echipa R.S.S. Ucrainiene ridică problemistica rominească pe o treaptă înaltă în ierarhia mondială. Numeroase au fost și participările cu succes ale problemiştilor noștri la concursurile internaționale organizate de diferite reviste. Merită a fi subliniat în mod special rezultatul obținut de maestrul sportului ing. Leon Loeventon la concursul organizat de revista F.I.D.E. pe anul 1959: mențiunea a III-a la secția probleme feerice, la care au participat nu mai puțin de 213 lucrări aparținînd compozitorilor din diferite țări ale lumii.

În ansamblu, mișcarea noastră șahistă a cuprins multe și frumoase realizări, care ne dau siguranța unui progres și mai însemnat pentru anul în care am pășit. Sprijinul continuu și crescînd de care se bucură mișcarea de cultură fizică și sport din partea partidului și guvernului constituie cheazășia succeselor viitoare. Se cere însă din partea tuturor celor care activează în domeniul șahului o muncă sporită, pentru a face față cu succes sarcinilor importante care îi așteaptă anul acesta pe șahiștii noștri. În general, programul competițional internațional al șahiștilor va fi foarte bogat. Și ei trebuie să privească cu toată seriozitatea pregătirea lor în vederea acestor întreceri de mare răspundere.

Prin comportarea în muncă și prin rezultatele sportive, șahiștii sînt chemați să răspundă grijii părintești a partidului și guvernului față de mișcarea sportivă. Și sîntem convinși că bilanțul activității șahiste pe anul care a început va consemna noi victorii pentru mișcarea de cultură fizică și sport din patria noastră.

Inaintea meciului cu Botvinnik

Tal a pierdut concursul de la Riga...

Mihail Tal a încheiat pe locul IV turneul internațional de șah de la Riga! Știrea este de natură să producă senzație. Intr-adevăr, cine s-ar fi așteptat că învingătorul „maratonului” șahist din Iugoslavia, marele maestru care în martie va asalta titlul suprem, nu va reuși să-și adauge în palmares locul I la un concurs — e drept foarte interesant — dar de forță oarecum medie. Fiindcă, în mod normal, cu excepția lui Spasski, nici Tolus, nici Mikenas și nici unul din ceilalți participanți nu puteau opune rezistență challengerului lui Botvinnik.

Trebuie să recunoaștem că participarea lui Tal la turneul de la Riga a fost un act de mare curaj. Pentru reputația sa era aproape obligatoriu ca el să se claseze primul. Sau, în cel mai rău caz, al doilea — după Spasski — șahistul care prin forță și valoarea poate emite oricând pretenții la supremația mondială.

Invingătorul turneului, Boris Spasski, despre care ne face o deosebită plăcere să amintim că a debutat pe arena internațională în capitala țării noastre, a dominat întreg concursul, jucând strălucitor excelente partide de atac. El confirmă marea sa forță, demonstrând o ascensiune continuă și o maturizare remarcabilă a jocului și concepției. Cea ce ne face să credem că la campionatul U.R.S.S. pe acest an Spasski va avea de spus un cuvânt greu.

Participarea lui Tal la Riga are o explicație de natură mai mult... psihologică. Pe lista lor se anunțase inițial și Paul Keres, marele său adversar din turneul candidaților. Tal voia neapărat să demonstreze că este mai bun decât Keres, fiind probabil nemulțumit de înfrângerea suferită la turneul din Iugoslavia în mașul lor direct.

Nu numai în fața lumii șahiste, dar mai ales în fața sa Tal căuta această reabilitare. Iată însă că Paul Keres și-a retras în ultimul moment participarea. Concursul era scurt. Numai 13 runde. Nu este de loc ușor după o cursă de mare fond să alergi una de viteză. Și Tal a părut evident obosit la concurs. E drept că Spasski a jucat mai presus de orice critică, iar Vladas Mikenas a demonstrat la tablă, în ciuda anilor, o tinerețe surprinzătoare. Totuși, și în aceste condiții, nu-i normal ca Tal să obțină un procentaj inferior celui din Iugoslavia. Înfrângerile la Spasski și Mikenas, însă, l-au scos total din cursă. Și nu numai pentru că fiecare din ele a însemnat zero puncte în clasament; mai gravă a fost înfrângerea psihologică. În ambele partide Tal a fost învins cu propriile sale arme: prin atac. Spasski și Mikenas i-au răsturnat la tablă două inovații teoretice pregătite, probabil, de acasă.

Firește că ceilalți participanți nu au putut opune rezistență celor patru favoriți. Ei au dat practic lupta pentru locul V care revine la egalitate lui Teschner, Sliwa și Gipslis.

În general, turneul și-a demonstrat din plin utilitatea, stîrnind un uriaș interes în mijlocul iubitorilor de șah din Riga. Clubul de șah din localitate i-a asigurat condiții organizatorice ireproșabile. Reuniți sub lozincă simbolică „Marea Baltică-marea păcii” șahiștii din mai multe țări au ținut prin participarea lor să sublinieze la această idee plină de noblete.

V. CH.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Total
1	Spasski	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11½
2	Mikenas	0	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
3	Tolus	1	1	●	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9½
4	Tal	0	0	1	●	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
5	Teschner	0	0	0	1	●	0	1	1	1	1	1	1	1	1	7
6	Sliwa	1	0	0	1	1	●	0	1	1	1	1	1	1	1	7
7	Gipslis	0	0	0	1	1	1	●	1	1	1	1	1	1	1	7
8	Pietzsch	1	0	0	0	0	1	1	●	1	1	0	1	1	1	6
9	Nei	0	0	1	1	1	0	1	1	●	1	0	1	1	1	6
10	Kleavin	0	0	0	1	1	1	0	0	0	●	1	1	1	0	5
11	Iohanessen	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	●	1	1	1	4
12	Niemelä	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	●	1	1	3½
13	Witkowski	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	●	1	2½
14	Franz	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	●	2

Finala campionatului republican

O competiție care a corespuns, dar numai în a doua jumătate

Finala campionatului țării reprezintă pentru șahiștii noștri încercarea cea mai însemnată, un adevărat examen de sfârșit de an menit să facă bilanțul muncii de pregătire, să verifice cunoștințele acumulate. Dacă, de pildă, participarea la un turneu peste hotare este în măsură să ne facă o idee despre forma și forța de joc a unui jucător, iar un meci internațional să ne dea imaginea valorii unei echipe de patru sau opt componenți, turneul final al campionatului republican pune față în față pe cei mai buni jucători ai țării ajunși aici după ce au trecut prin „sitele” mereu mai dese ale competițiilor preliminare. Din „optimi” și pînă în „finală” trebuie urcate scările a trei concursuri de calificare, însumînd aproape 60 de partide. Și fiecare întîlnire este cu atît mai dificilă, cu cît

apropie pe concurent de virful piramidei.

Desfășurarea finalei nu a infirmat aceste considerații. Cunoscîndu-și reciproc valoarea, participanții au început jocul prudent, au evitat complicațiile și tratamentul combinativ a partidelor, care pot aduce victorii dar incumbă deopotrivă și serioase riscuri. Excepție a făcut doar Mititelu care a debutat vertiginos și după opt runde conducea detașat, pîrînd că își va adjudeca titlul mai ușor chiar decît crezuse. Înfrîngerea din runda a X-a la Suta la stopat. Apoi, i-au trebuit lui Mititelu trei runde ca să repare șocul psihologic primit. Între timp plutonul din urmă a început să se agite și în runda a XIII-a Mititelu s-a pomenit ajuns de Drimer care reușise un remarcabil tur de forță, obținînd 6

puncte în 7 partide. Prin prizma acestui considerent a început să-i fie acordată lui Drimer ceea ce se cheamă „prima șansă”. Dar reprezentantul Științei, probabil epuizat de efortul depus, a capotat în partidele decisive, pierzînd consecutiv la Mititelu și Soos, înfrîngeri după care a fost scos din cursă. Și-a ratat șansele la primul loc și Soos care a pierdut o partidă foarte importantă la Bozdoghină. În schimb, au apărut în calitate de pretendenți Ghițescu, Ciocîltea și Urseanu care l-au urmărit cu tenacitate pe lider.

Înaintea ultimei runde cinci jucători concureau la primul loc. Cei patru, cărora li se adăugase între timp din nou Drimer, după victoria la Bozdoghină. Dar Mititelu avea o jumătate de punct avans. Avantajul acesta, deosebit de prețios, putea să-i fie su-

ficient pentru a-și adjudeca titlul. În ultima rundă jucînd cu Bozdoghina, Mititelu (cu albele) obținuse din deschidere o poziție dominantă și putea la un moment dat să cîștige un pion. În loc să treacă imediat la înfruptarea acestei manevre el a acceptat, cu totul inexplicabil remiza, scînd probabil că următorul său principal nu va obține un punct întreg. Dar Ciociltea a cîștigat partida de mare⁴ tensiune la Urseanu, l-a egalat și apoi în meci de baraj a cîștigat cu 3—1 înfrîngerea cu Mititelu, obținînd titlul care cu ceva mai multă atenție n-ar fi putut scăpa reprezentantului clubului Petrolul.

Finala a constituit o competiție interesantă, pasionantă chiar, de o bună valoare tehnică, dar numai în a doua jumătate cînd participanții părăsind tactica de așteptare au adoptat un joc creator, combinativ, ofensiv.

Al treilea clasat, Th. Ghișescu s-a aflat permanent pe primul plan al întrecerii. Dar, forșînd nota jocului în prea puține partide și făcînd prea multe remize nu putea sconta la un succes mai mare. Drimer, exceptînd „căderea” din rundele XV și XVI (plus startul slab), obține unul din cele mai bune rezultate ale sale în finala campionatului. Merită laude jocul îndrăzneț al lui Urseanu, care a jucat în adevăratul sens al cuvîntului fiecare partidă. El a „plăt看” agresivitatea sa cu șase înfrîngeri dar — în schimb — a înscris și cel mai mare număr de victorii: nouă. Iuliu Szabo, jucător de mare talent, nu va putea obține performanțe mai mari pînă nu va renunța la tratarea superficială a pozițiilor, fapt care l-a costat multe jumătăți de punct și chiar puncte întregi. Un alt favorit, Al. Günsberger, a jucat la adevărata sa valoare doar spre sfîrșitul campionatului, ceea ce a fost insuficient pentru a obține un loc mai bun.

Nu poate fi scutit de critică jocul eminamente pasiv prestat de Reicher, Botez, Varabiescu, de Radovici și

Șuta (în unele partide). Fiind vorba de jucători tineri, este greu de înțeles „fuga de răspundere” pe care o adoptă ei în momentele decisive ale întâlnirilor, tinzând spre simplificare și spre un deznodământ pașnic. Jocul la remiză a tentat uneori, și pe Mititelu, Ghițescu, Soos (ultimii doi cu-

noscuți pînă acum ca jucători de atac prin excelență) fapt care a scăzut din valoarea tehnică a filei. Totuși, înțrecerea celor mai buni șahiști a cuprins numeroase partide de luptă, importante din punct de vedere teoretic și a constituit un real pas înainte al mișcării șahiste din țara noastră.

Discuții . . .

Șahul, prin natura sa, este o disciplină „liniștită” — spun unii —, în care abaterile de la normele de sportivitate nu au un teren propriu-zis de manifestare. Adversarii se așază unul în fața altuia la tablă, fiecare gîndind pentru sine, joacă alternativ cîte o mutare și... atît! E drept, așa stau lucrurile în forma lor ideală. Concursurile și — ceea ce este regretabil — campionatele în fazele lor superioare ne dau însă prilejul să facem și altele de constatări cu privire la comportarea șahiștilor „noștri” frunțași.

Să luăm ca exemplu finala campionatului republican masculin individual pe anul 1959, încheiată recent. De-a lungul celor 19 runde ale concursului spectatorii au avut satisfacția de a urmări partide interesante, pline de viață, care au justificat interesul față de această manifestare șahistă. Dar, așa cum s-a mai scris în presă, numeroase au fost partidele încheiate cu o remiză incoloră, majoritatea lor sub 20 mutări. Aceste înfîlțiri n-au fost nici pe departe menite să stimuleze interesul publicului, ci, dimpotrivă, l-au scăzut într-un anumit moment al campionatului.

Intirzierile nemotivate la partidă încă se mai manifestă la unii jucători. Nici campionatul de anul trecut n-a fost scutit de o asemenea împrejurare. Ne referim la înfilnirea Botez—Pavlov, cînd acesta din urmă s-a prezentat la joc după mai mult de o oră de la punerea

în funcțiune a ceasului, pentru a vedea afișat pe tabla de demonstrație anunțul: „Negrul cedează“. Privirile dezaprobatore ale spectatorilor au fost o bună lecție pentru jucătorul nostru.

Un capitol nu mai puțin important, tot ca rezultat al slabei munci de educație efectuată în asociațiile și cluburile sportive de către antrenorii noștri, îl constituie stilul de joc al unor frunțași șahiști. S-a mai precizat cu prilejul altor analize asupra concursurilor de campionat că mulți dintre jucătorii noștri nu au căpătat deprinderea de a gândi în mod susținut toate etapele partidei și mai ales finalul (acest moment al partidei rămâne încă un punct neurgal în pregătirea generală a majorității șahiștilor frunțași). Finala campionatului de acum un an a oferit câteva exemple care dovedesc nu o insuficiență pregătire tehnică, ci o vizibilă superficialitate în aprecierea și calculul poziției (Szabo, Günsberger, Soos), autoîncredere și, totodată, subapreciere a adversarului.

În momentele decisive ale partidei unui jucător (Soos și, mai ales, Szabo) se plimbă agitați prin sală, privesc cu mult prea mult interes tablele de demonstrație vecine, în loc să aprofundeze propria poziție. S-ar părea că aici nu trebuie să intervinem în stilul de muncă propriu fiecărui jucător, dar să nu uităm exemplul marilor maeștri. Să nu ne gândim decât la Botvinnik care în timpul celor 5 ore de joc aproape nu se ridică de pe scaun.

Întreruperea repetată a procesului de gândire este de cele mai multe ori un factor dăunător. Tocmai din acest motiv, credem noi, Soos a intrat într-o poziție pierdută în finalul său cu Ghițescu, Botez n-a reușit să valorifice avantajul obținut la Joia și din nou Soos, avînd suficient timp de gândire la dispoziție, a pierdut la Bozdoghină un final în care a avut de trei ori la rînd un câștig evident.

Aceste probleme de educație a sportivilor noștri trebuie să stea de acum înainte în atenția colegiului central de antrenori, a secțiilor de șah din asociații și cluburi. Rezolvarea lor se impune de urgență, dar pentru aceasta este necesară multă pricepere și consecvență din partea factorilor de răspundere.

V. N.

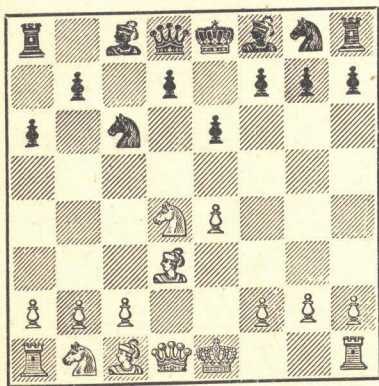
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Total
1 Mititelu	●	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	12 $\frac{1}{2}$
2 Ciociletea	0	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	1	1	1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	12 $\frac{1}{2}$
3 Ghițescu	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	12
4 Drimer	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	11 $\frac{1}{2}$
5 Soos	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	●	$\frac{1}{2}$	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	11
6 Radovici	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	1	●	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	11
7 Urseanu	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	11
8 Szabo	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	10 $\frac{1}{2}$
9 Günsberger	$\frac{1}{2}$	1	1	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	0	0	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	10
10 Reicher	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	9 $\frac{1}{2}$
11 Botez	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	9 $\frac{1}{2}$
12 Rădulescu	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
13 Bălănel	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$
14 Șuta	1	$\frac{1}{2}$	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	1	0	0	●	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	9 $\frac{1}{2}$
15 Bozdoghină	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	1	0	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	9
16 Pavlov	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	0	C	$\frac{1}{2}$	●	$\frac{1}{2}$	1	1	8 $\frac{1}{2}$
17 Pușcașu	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	7 $\frac{1}{2}$
18 Gavrilă	0	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	0	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	0	1	1	6 $\frac{1}{2}$
19 Varabescu	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	●	●	●	4 $\frac{1}{2}$
20 Joita	0	0	0	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	0	$\frac{1}{2}$	●	●	4 $\frac{1}{2}$

Teoria modernă

I. MOISINI

Sistemul Paulsen-Kan — o armă modernă de joc în apărarea siciliană (III)

Să analizăm acum câteva dintre pozițiile ce rezultă din varianta B.

Și aici albul poate alege una din următoarele două continuări:

B I: 6.Ne3 și B II: 6.C:c6!

Varianta B. I

6...Cf6 7.0—0 Dc7! (Albul intenționa să nu precizeze poziția calului din b1 înainte ca negrul să-și clarifice poziția în centru. În partida Sianovski-Furman, campionatul U.R.S.S., 1958, albul, după 7...d5?! 8.e:d5 C:d5 9.C:c6! b:c6 10.Nd2 a obținut avantaj deoarece negrul n-are compensație pentru structura proastă a pionilor de pe aripa damei. Cu mutarea din text negrul amenință ca la 8.c3 sau 8.De2 să obțină prin 8...d5! un joc foarte bun, întrucât acum la 9.e:d5 C:d5 10.C:c6 C:e3! și 11...D:c6 el schimbă puternic nebun al albului) 8.Cc3 C:d4! 9.N:d4 Nc5 și s-a ajuns la poziția din varianta A I (cu 8.0—0 în loc de 8.De2) în care negrul a egalat ușor jocul.

În afară de aceasta, dacă albul își schimbă planul și joacă 7.Cc3 (în loc de 7.0—0) atunci, în afară de 7...Dc7 forțând intrarea în varianta A I, negrul poate să profite de faptul că dama sa se află încă la d8 și să joace 7...e5!. Într-o partidă Ragozin-Kotov, radio, 1959, a urmat, după 7...e5!, 8.Cf5?! d5! 9.e:d5 C:d5 10.C:d5 D:d5 11.Cg3 Nc5 12.N:c5 D:c5 13.0—0 0—0 și negrul după 14.Dh5? (trebuia 14.Nf5 cu egalitate) a obținut prin 14...g6 15.Ce4 De7 16.Dh6 Ne6

17.Tae1 Tad8 18.Te3 f5 19.Cg5 Td7 20.Tel e4! 21.f3 Ce5! o poziție câștigată.

Mai activă este continuarea albului 6.C:c6 din:

Varianta B II: 6.C:c6 b:c6

Acest schimb care, atunci când calul din b1 era deja la c3 nu făcea decît să întărească centrul negrului, este încă perfect justificat în poziția de față. Aceasta deoarece la răspunsul din text, 6...b:c6, albul poate aduce calul b1 la c3 după ce s-a jucat în prealabil c2—c4, iar la 6...d:c6 albul poate executa manevra Cb1—d2—c4—e3—f5 cu presiune puternică pe flancul regelui.

Ideea albului și-a găsit o ilustrare foarte clară în partida Karaklaici-Furman, meciul U.R.S.S.-R.P.F. Iugoslavia, 1957, în care după 7.0—0 d5?! 8.e:d5 (este de considerat și 8.Cbd2!, cum a jucat Smislov contra lui Tal (Turneul candidaților, runda a 15-a) 8...Cf6 9.De2 Ne7 10.Tfe1 cu avantaj pentru alb) e:d5 9.c4! Cf6 10.Cc3 Ne7 11.c:d5 c:d5, albul a obținut o poziție ceva mai bună, deoarece pionul negru la d5 este o slăbiciune în final. Partida s-a terminat remiză după o luptă grea. Mai sigur, e, probabil, planul de joc folosit de Taimanov în partida sa cu Milici, din meciul U.R.S.S.-R.P.F. Iugoslavia, 1959, în care s-a jucat 7.0—0 Dc7 8.c4 e5 9.Ne3 d6 10.Cc3 Cf6 și după 11.Tel Ne7 12.h3 0—0 13.b4 Nb7 14.De2 Tac8 15.Tfd1 Db8 16.Ca4 d5 negrul a obținut contrașanse suficiente.

După răspunsul mai prudent 6...d:c6 albul, în partida Keres-Tal, Turneul candidaților, 1959, a obținut un mic avantaj prin 7.0—0 e5 8.Df3 Cf6 9.a4 Nc5 10.Cd2 Dc7 11.Cc4 0—0 12.Ce3 Te8 13.Nc4! Ne6 14.N:e6 T:e6 15.Cf5 g6 16.Ch6+ Rg7 17.Td1 Td8 și acum, în loc de 18.T:d8? D:d8 19.Ng5 Dd4 20.h4 D:b2 21.Td1 Nd4 22.Td3 D:c2 și negrul a câștigat foarte frumos, parînd atent prin sacrificiul a două piese pentru turn și înaintînd apoi puternicii săi pionii liberi; albul trebuia să continue direct 18.Ng5 fără a ceda coloana „d”, ceea ce i-ar fi menținut inițiativa.

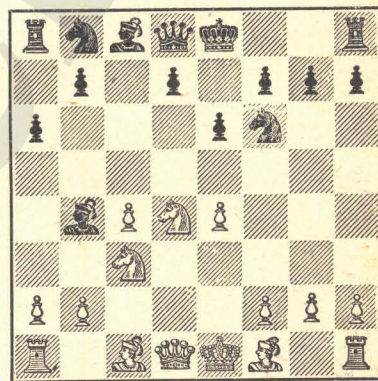
Credem că la ora actuală varianta B II este aproape singura cale cu care albul poate spera să obțină

o inițiativă mai durabilă în Siciliana Paulsen-Kan.

C. 5.c4 Cf6 6.Cc3 Nb4

Albul poate alege între: C I: 7.e5?!; C II: 7. Nd2; C III: 7. Nd3; C IV: 7.Df3.

Varianta C I: 7.e5

Continuarea aceasta, pe baza ultimelor analize, este insuficientă. Negrul, prin 7...Ce4! 8.Dg4 C:c3 9.a3 (Sau 9.Nd2 Da5 cu avantaj pentru negru) 9...Nf8 10.b:c3 Da5 11.Dg3 d6! obține avantaj. Iată două exemple din practică: 12.Nf4 Cd7! 13.Cb3 Db6 14.Cd2 d:e5 15.N:e5 C:e5 16.D:e5 Dd6! 17.De3 Ne7 și negrul și-a realizat avantajul pozițional, Zaitsev-Kotkov, campionatul R.S.F.S.R., 1958; 12.e:d6 N:d6 13.D:d6 D:c3+ 14.Rd1 D:a1 15.Nd3 Nd7 16.Re2 (În partida Enevoldsen-Portisch, a XIII-a olimpiadă, s-a jucat 16.Tel Cc6 17.Cc2 Df6 18.Dc5 De7 și negrul a câștigat ușor) 16...Cc6 17.C:c6 N:c6 18.Ng5 Db2+ 19.Rd1 Na4+ 20.Rel f6 21.D:e6+ și acum cu 21...Rf8, negrul parează atacul dar albul are șah etern.

Varianta C II: 7.Nd2 0—0!

Acceptarea sacrificiului de pion duce la avantaj pentru alb. În partida Nikitin-Vasiukov, campionatul Moscovei, 1957, a urmat 7...N:c3? 8.N:c3 C:e4 9.Dg4 C:c3 10.D:g7 Tf8 11.b:c3 Da5 12.Cb3! Df5 13.Dg3 Cc6 14.f4 cu avantaj pentru alb. La 7...Db6 8.Cc2! Nc5 (Nu e bine 8...N:c3 9.N:c3 C:e4 10.Nd4! Da5+ 11.b4 Dg5 12.h4! cu atac) 9.Df3 cu avantaj de partea albului deoarece 9...D:b2 10.Nd3 Db6 11.e5! Cg8 12.Dg3 e foarte periculos

pentru negru datorită mării întârzieri în dezvoltare.

8.e5! N:c3! 9.N:c3 Ce4 10.Dc2 Aceasta este singura continuare care duce la un joc plin de posibilități. Cu 8.Nd3 Cc6 9. Ce2 (La 9.Ne3 urmează 9...Dc7) 9...N:c3+ 10.N:c3 (Sau 10.b:c3) 10...d5! albul nu obține nimic. După 8.e5 e mai slabă retragerea 8...Ce8 (în loc de 8...N:c3) deoarece prin 9.Cc2 Ne7 10.Nd3 Cc6 11. De2 Dc7 12.f4 — Stoliar-Tal, Al XXIV-lea campionat al U.R.S.S. — sau 8.Nd3 Cc6 (9...d6 sau 9...f5=) 10.Dh5! g6 11.C:c6 d:c6 12.De2 b5 13. h4! — Paylov-Drimer, 1957 — albul obține în ambele cazuri avantaj, iar continuarea 10.Nb4 (în loc de 10.Dc2, ca în text) dă negrului posibilitatea ca prin mutări aproape forțate de ambele părți să egaleze jocul cu 10...d6 (Sau foarte interesant 10...Db6! ca într-o partidă Botez-Soos, campionatul R.P.R., pe echipe, 1957—1958) 11.De2! Db6! 12.Cc2 Cc6 13.a3 și acum atît 13...f5! cît și 13...d5! dau negrului un joc egal. Într-o partidă Korcinoi-Furman, Leningrad, 1957, albul după 13...d5 a forțat remiza prin 14.f3 Cc5 15.De3 d4 16.C:d4 C:b4 17.a:b4 D:b4+ 18.Rf2 D:b2+ 19. Ne2 Db6 20.Thb1 Dc7 21.Cb5 Dc7 22. Cd6 Dc7 23.Cb5.

După 10.Dc2, negrul obține prin 10...d5! 11.e:d6 (Se poate și 11.Nd3 însă negrul egalează ușor cu 11...C:c3 12.D:c3 d:c4 13.N:c4 Dc7 14.Cf3 b5! — Blau-Unzicker, Zürich, 1959) 11...C:c3 12.D:c3 D:d6 un joc bun. Iată două exemple: 13.Td1 e5 14.Cf3 Dg6 15.Nd3 e4 16.Nb1 f5 17.Ch4 De6 18.g3 Cc6 19. Td5 Df7 20.0—0 Ne6 21.Td6? N:c4 22. Tfd1 Ne6 și negrul și-a realizat avantajul material, Unzicker-Tal, Zürich, 1959 și 13.0—0 Dc7 (Sau 13...Df4+ 14.De3 D:e3 cu egalitate) 14.Nd3 e5 15.Cc2 Ne6 16.The1 Cc6 17.Rb1 Tfd8 cu remiză, Boleslavski-Sagalovici, Minsk, 1957.

Variantă C III: 7.Nd3 Cc6 8.Cc2.

Ultimele trei mutări ale albului fac parte dintr-un sistem recomandat de maestrul maghiar G. Maroczy și era considerat pînă nu de mult drept cea mai puternică armă a albului împotriva variantei Paulsen-Kan. Partida Hacıaturov-Kan, meci 1955, confirmă însă această apreciere. Să vedem mai întâi câteva posibilități ale albului la mutarea a 8-a, care însă nu pot zdruncina nici ele apărarea negrului:

a) 8.Nc2?! Un sacrificiu neclar de pion încercat pentru prima oară de Bronstein împotriva lui Boleslavski, la cel de al XXV-lea campionat al U.R.S.S. A urmat: 8...Dc7 9.0—0! C:d4 10.D:d4 Cg4 11.e5 (La 11.g3 h5! și negrul are avantaj) 11...C:e5! (În partidă a urmat mai slab 11...h5 12. Nf4 cu avantaj pentru alb) 12.Nf4 f6 (după cum recomandă Boleslavski) și acum la 13.Ca4 cel mai simplu este 13...Nd6! 14.Ng3 Cf7 15.e5 N:g3 16. h:g3 b5 cu avantaj pentru negru — Sapovalov-Bortnikov, Campionatul R.S.F.S.R. 1958, iar la 13.Ce4 b6! 14. a3 (14.Ng3 Nb7 15.Tad1 0—0—0! cu mare avantaj pentru negru) 14...Ne7 15.Ng3 D:c4! 16.N:e5 D:c2 17.Gd6+ N:d6 18.N:d6 Nb7 19.f3 (La 19.D:b6 urmează Dc6 cu avantaj pentru negru) 19...Tac8! 20.D:b6 Dc6 21.Dd4 Rf7 și negrul și-a valorificat ușor avantajul material, Ulianovsk-Gorkii, meci prin telegraf, 1958.

b) 8.Ne3 Ce5! Schimbînd nebulul de alb din d3 prin amenințarea asupra pionului c4 și neavînd slăbiciuni, negrul poate privi liniștit viitorul. Practica nu a dat încă exemple în această variantă.

c) 8.C:c6 d:c6! (Cînd albul a împins c4, reluarea cu pionul „d” urmat de e5 e mai logică deoarece cîmpul d4 e slab pentru alb) 9.0—0 e5 cu joc foarte bun pentru negru. O partidă Smîslov-Boleslavski, meci Moscova-R. S. S. Bielorusă, 1959, a continuat cu 10.Ce2 Nc5 11.Dc2 0—0 12.Nd2 a5 13.a3 Ng4 14.Cc3 Dc7 15.h3 Ne6 16. Tab1 Tfd8. Negrul avînd un joc foarte degajat a reușit în cele din urmă să cîștige în urma unei greșeli a albului, în numai 27 de mutări. Nici acest sistem nu este prea agreat în practică și este destul de clar că el nu poate să dea albului vreun avantaj.

Variantă principală continuă acum cu 8...N:c3+ 9.b:c3 d5! 10.e:d5 e:d5 11. Na3 Ne6 12.De2 Dc7! (Mai slab pentru alb ar fi 12.0—0 Dc7 urmat de 13...0—0 ca într-o partidă Mnațakanian-Taimanov, semifinalele celui de al XXIV-lea campionat al U.R.S.S., cu joc excelent pentru negru. În loc de 12...Dc7 ar fi mai slab pentru negru 12...Da5?! după care prin continuarea simplă 13.Nb4! C:b4 14.a:b4 Dc7 15.c5 albul obține avantaj) 13.0—0 0—0 (Mai slab este 13.Nf5? 0—0—0! 14. N:e6+ f:e6 15.D:e6+ Rb8 16.0—0 The8 17.Dh3 (sau Df5) 17...d:c4! și dezvoltarea superioară dă negrului un mic dar vizibil avantaj — Analiză. În loc de 13...0—0 (după 13.0—0) e mai slab 13...De5 14.Ce3! cu avan-

taj pentru alb) 14.c5! The8 15.Cd4 (În partidă Orienter-Moiseev, meci U.R.S.S.-R. D. Germană la 100 table, prin corespondență, 1958—1959 a urmat 15.Tfb1 Cg4! 16.g3 Cge5 17.N:a6? Ng4! 18.Db5 Td7 19.Cc3 b:a6 și negrul a cîștigat repede) 15...Ce4! 16. N:e4 d:e4 17.D:e4 Nc4!! (În articolul teoretic al lui Boleslavski se recomandă 17...C:d4, vezi Sahmatî v SSSR, 1958, pag. 271) 18.Dg4+ Dd7 19.D:d7+ (Nu 19.Cf5 Ne6 20. Cd6+ D:d6 și negrul cîștigă) 19... Td:d7 20.Tfd1 Ted8 21.Nb2 Td5 și finalul e chiar ceva mai bun pentru negru — Analiza marelui maestru I. Boleslavski la partida Hacıaturov-Kan, meci, 1955.

Variantă C IV: 7.Df3

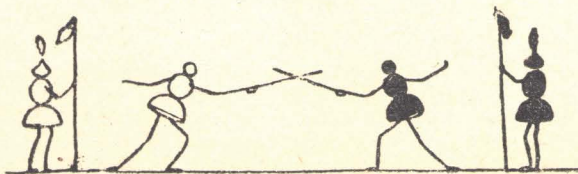
Această mutare a fost folosită de Keres într-o partidă cu Boleslavski, campionatul U.R.S.S., 1958. Albul apără pionul e4 și amenință e5 cu avantaj. În partidă citată, negrul a continuat cu 7...Dc7. (Mai slab este 7...Da5 8.Nd2 Cc6 9.C:c6 d:c6 10.a3 e5 11.Td1 N:c3 (11...Ne7 12.Cd5! cu avantaj pentru alb) 12.N:c3 Dc7 13. b4 și avantajul este de partea albului — Analiză) 8.Nf4 d6 9.Ng5! Cbd7 10.Tc1 Db6! 11.Cb3 (Dacă 11. Ne3 sau 11.Td1, atunci cu 11...Nc5! negrul provoacă albului greutăți) 11... Dc6 12.Cd2 (La 12.Nd3, atunci Ce5 cu egalitate) 12...h6 13.Nf4 0—0 (Sau direct 13...Nc5) 14.a3 Nc5 15.Nd3 (Mai tare este direct 15.g4 cu joc tăios) 15...Ce5! 16.De2 Ch5 17.Ng3 C:g3 18.h:g3 Db6 și negrul a preluat inițiativa.

Nu cunoaștem alte partide în care să fi fost folosit acest sistem, de aceea e încă prea devreme a trece la concluzii categorice. Credem însă că negrul nu are greutăți deosebite.

★

Concluzii: Variantă Paulsen-Kan apare, în lumina cercetărilor moderne, drept un sistem sănătos și viabil. În majoritatea cazurilor, negrul, printr-un joc exact, obține contrașanse foarte bune. În stadiul actual al teoriei, singurele variante cu care albul poate încerca să obțină avantaj sînt B II și A I (cu 8.De2), în care credem că încă nu s-a spus ultimul cuvînt, ele prezentînd încă destule posibilități de noi analize.

Întreg sistemul poate fi recomandat jucătorilor care se complac în poziții tăioase, în care negrul să aibă șanse de a juca la cîștig.

PARTIDE FINALE

De la finala campionatului republican pe 1959

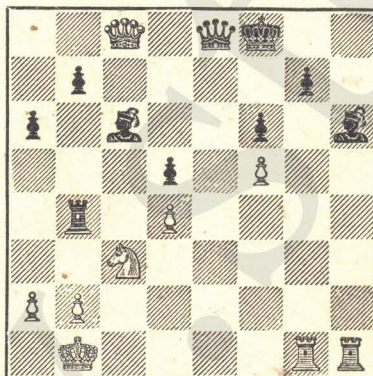
1. GAMBITUL DAMEI

Gh. Mititelu

D. Drimer

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4.c:d5 e:d5 5.Cf3 Cf6 6.Ng5 c6 7.Dc2 (În majoritatea variantelor de deschidere ordinea mutărilor are importanță decisivă. De obicei „variantele schimburiilor” survin după 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 Cbd7 5.c:d5 e:d5, ordine de mutări în care nebunul c8 este blocat pentru moment de calul d7 și deci nu poate fi dezvoltat imediat la f5. Când însă, așa cum s-a întâmplat în partida de față, schimbul la d5 s-a produs înaintea mutării Cbd7, posibilitatea Nc8—f5 există și tocmai împotriva ei este îndreptată ultima mutare a albului) 7...0—0 (Într-o poziție asemănătoare, după 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cf3 Cf6 4.Cc3 e6 5.c:d5 e:d5 6.Dc2, — într-o partidă L. Szabó-Botvinnik, Olimpiada de la Amsterdam 1954, s-a jucat 6...Ca6! 7.Ng5 h6 8.Nh4 Ne7 9.e3 Cb4 10.Dd2 g5 11.Ng3 Nf5 12.Tc1 Ce4 13.C:e4 d:e4 14.Ce5 Cd5 cu joc foarte bun pentru negru. Drimer ar fi putut urma planul lui Botvinnik jucând 7...h6 8.Nh4 Ca6 etc. El alege însă o altă linie de joc, recomandată de Pachman, care va fi însă combătută cu succes de Mititelu) 8.e3 h6 (O altă posibilitate este aci 8...Cbd7 9.Nd3 Te8 10.0—0 Cf8 11.h3 Ce4 12.N:e7 D:e7 13.N:e4 d:e4 14.Cd2 Nf5, cu joc satisfăcător pentru negru — Euwe-Kupper, Geneva 1958. Poate că mai bine este pentru alb 10.0—0 Cf8 11.Tb1, cum recomandă Pachman) 9.Nh4 Cbd7 10. Nd3 Te8 11.0—0 (Pachman dă continuarea 11.0—0 Ce4? 12.N:e7? D:e7 13.N:e4 d:e4 14.Cd2 Cf6 cu joc egal. Dar albul poate juca, ca în partida de față, 12.N:e4!) 11...Cf8 12.h3 Ce4? (Poziția este identică cu aceea survenită în partida citată mai sus, Euwe-Kupper, cu deosebirea că au fost intercalate mutările h7—h6 și Ng5—h4. După cum se va vedea, intercalarea acestor mutări face ca manevra de eliberare 12...Ce4 să nu mai fie bună) 13.N:e4! (Este curios că Pachman nu menționează această posibilitate, destul de simplă de altfel) 13...N:h4 (Acum la 13...d:e4 ar fi urmat 14.D:e4 și albul câștigă un pion) 14.Nd3 Ne6 (Perechea de nebuni a negrului nu compensează poziția proastă a pieselor. În câteva mutări albul va organiza atacul pe flancul regelui, în timp ce contrajocul negrului pe flancul damei merge greu) 15.Rb1 Te8 16.Ce5 Ne7 17.g4! c5? (Negrul caută să organizeze cit mai repede o contraacțiune pe flancul damei, dar scapă din vedere o posibilitate tactică a albului de a folosi slă-

biciunea diagonalei a4—e8 în legătură cu poziția îngheșuită a pieselor negre. Negrul ar fi trebuit să joace întâi a7—a6 sau b7—b5, dar și în acest caz albul ar fi păstrat șanse mai bune căci atacul său pe flancul regelui se desfășoară mai repede) 18.Nb5! Cd7 (Nu 18...Nd7 19.C:d7 C:d7 20.C:d5) 19.Da4 (Amenință cistigarea unei figuri la d7) 19...c:d4 20.e:d4 C:e5 (Negrul se decide să sacrifice calitatea, ceea ce reprezintă, practic, cea mai bună şansă. Alternative erau: 20...Tc7 21.D:a7 sau 20...Cb6 21.D:a7 Ta8 22.D:b7 Tb8 23.Dc6 Tf8 24.Cg6!) 21.N:e8 Cc4 22.Nb5 a6 23.N:c4 T:c4 (Cu turn și doi nebuni contra două turnuri și cal, din punct de vedere material, negrul nu s-ar afla în inferioritate, cu condiția să poată deschide poziția astfel ca nebunii săi să devină activi. De aceea albul trebuie să joace energic pentru a păstra ini-

tiativa și a nu permite negrului să-și valorifice șansele) 24.Db3 Tb4!? (Era, probabil, mai bine 24...b7—b5 încercând după aceea organizarea unui atac asupra pionului d4) 25.Dc2 Db6 26.f4! Dd6 (Pionul d4 nu poate fi luat din cauza 27.f4—f5 T:d1 28.T:d1 Nc8 29.C:d5 și albul câștigă, iar la 26...f5 ar fi urmat 27.The1 f:g4 28.Dc2 cu atac decisiv) 27.f5 Nd7 28. Dg2 Nc6 29.h4 (Nebunul c6 joacă acum rolul unui pion astfel că atacul albului pe flancul regelui, insuficient apărât, trebuie să decidă) 29...Nf6 30.Df2 Dd8 31.g5! (Albul sacrifică un pion pentru a deschide coloana „h” pentru atac) 31...h:g5 32.h:g5 N:g5 33.Dh2 Nh6 34.Tg1 (Albul atacă cu dama și două turnuri în timp ce negrul nu dispune pentru apărare decît de damă și un nebun. Turnul b4 și nebunul c6 sînt afară din joc) 34...Rf8 (Nu mergea 35...Rh7 din cauza 36.T:g7+ R:g7 37.D:h6+ Rg8 38.Dh8 mat) 35.De5! (Amenință 37.f6 pentru a submina poziția nebunului h6) 35...f6 36.De6 (Acum se amenință sacrificiul turnului la h6 urmat de mat la g8) 36...De7

37.Dc8+ (O greșeală ar fi fost 37.T:h6? din cauza 37...D:e6! 38.Th8+ Dg8) 37...De8 (La 37...Rf7 ar fi urmat din nou 38.T:h6 g:h6 39.Dg8 mat. Vezi diagrama)

38.T:h6! g:h6 (38...D:c8 39.Th8+) 39.Dc7! (Amenință mat la g7) 39...Dd7 (La 39...Nd7 ar fi urmat 40.Dd6+ și câștigă turnul) 40.Db8+ De8 41.Dd6+ și negrul a cedat deoarece la 41...De7 decide 42.Tg8+ cu câștigul damei.

(Comentarii de L. Țucă)

2. INDIANA — VECHÉ

Gh. Mititelu

V. Ciociltea

Meci — Ploiești 1959, partida a 4-a

1.d4 Cf6 2.c4 d6 3.Cc3 Cbd7 4.e4 e5 5.d5 c5 6.Nd3 (Probabil mai indicată era recomandarea teoreticianului L. Pachman 6.g3) 6...a6 7.a4 Ne7 8.Cge2 g6 (Cu ultima mutare negrul împiedică 9.Cg3. La 8.f4, după 8...e:f4, negrul obține o poziție avantajoasă prin ocuparea cîmpului „e5”) 9.f3 (În partida a doua a meciului albul a încercat 9.h3 și după 9...h5 negrul a stat destul de bine) 9...Ch5 10.Ne3 Ng5 11.Dd2 h6 (Prin intervenire de mutări s-a ajuns într-un atac Sămisch, în care negrul, schimbînd nebunul din „f8”, obține cu ușurință, egalitatea dorită) 12.g3 b6 13.0—0 N:e3 14.D:e3 Dg5 15.Df2 0—0 (La 15.f4 ar fi urmat cu joc bun pentru negru 15...e:f4 16.D:f4 Ce5!) 16.h4?! (Corect ar fi fost 16.Tab1 urmat de b4) 16...De7 17.De3 Rh7 18.Rg2 Cg7 19.Tab1 f5 20.h5 (La 20.e:f5 C:f5 sau 20.f4 e:f4 după care negrul obține o poziție superioară) 20...f4! (Incorect ar fi fost 20...Ch5 din cauza 21.e:f5 g:f5 22.Th1 sau 20...g:h5 21.e:f5 C:f5 22.Of4) 21.h:g6+ Rg8! (Mutarea corectă. Sacrificiul de pion pe care negrul îl face este temporar și dă șanse bune de atac) 22.Df2 Dg5 23.Th1 Cf6 24.Tbg1 Cg4! (Mutare care întărește atacul negrului și care amenință șah etern pe cîmpurile „e3” și „g4”; mutarea corectă era 24...Ch5!, după care negrul putea juca la câștig) 25.De1 (Desigur nu 25.f:g4 f3+ 26.Rh2 f:e2 27.D:e2 N:g4 cu avantaj evident) 25...Ce3+ 26.Rf2 Cg4+ (Amenință șah etern) 27.f:g4 f:g3+ 28.R:g3? D:g4+ și negrul a cedat, datorită matului în două mutări. Negrul însă câștiga destul de ușor și după 28.Rg2, la care urma 28...Tf2+ 29.R:g3 De3+ 30.Rh4 Tf3 31.Tg3 Dg5+ 32.Rh3 N:g4+ 33.Rg2 Tf8 și împotriva amenințării T:d3 și Nf3+ sau Ch5 albul nu poate evita pierderi de material.

(Comentarii de M. Sutiman, candidat de maestru)

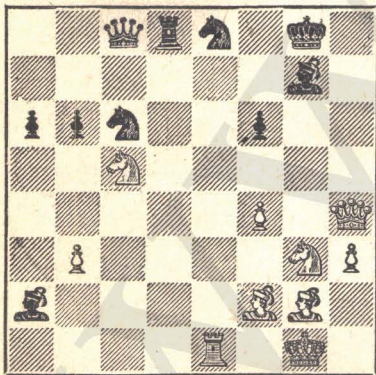
3. APĂRAREA SICILIANĂ

D. Drimer

A. Günsberger

Desigur că denumirea deschiderii, în legătură cu primele două mutări, va provoca nedumeriri. Prima mutare a acestei partide este destul de surprinzătoare. În actuala etapă de dezvoltare a teoriei șahiste, fiecare jucător are pregătit un repertoriu mai mult sau mai puțin larg, însă datorită acestei „specializări” privește cu mai puțină plăcere trecerea după fiecare mutare în diverse sisteme de deschidere. Trebuie să calculeze încă de la primele mutări multitudinea posibilităților ce necesită aplicarea unor anumite planuri de joc. În acest sens trebuie privit sistemul de joc ales de alb.

1.g3 Cf6 (Ocuparea rapidă a centrului prin 1...e5 2.Ng2 d5 duce la apărarea Alehin cu culori inversate) 2.Ng2 g6 3.e4 (Negrul nu a vrut să-și dezvăluie planurile; acum este pus în situația să aleagă între indiana regelui în care însă albul nu a jucat c2—c4 și apărarea siciliană) 3...d6 4.d4 Ng7 5.Cc3 0—0 6. Cge2 Cbd7 7.0—0 c5 (Așadar apărarea siciliană) 8.h3 a6 9.Ne3 c:d4 10.C:d4 (Albul a intrat într-o variantă favorabilă, întrucât în sistemele în care se fianchetază nebulul la g2 negrul trebuie să controleze cimpul d4 având calul din b8 dezvoltat la c6) 10...Ce5 11.De2 Nd7 12.f4 Cc6 (Față de varianta normală, albul are doi timpi în plus) 13. Tcd1 Te8 14.g4 Da5 (Probabil mai bine era 14... C:d4 deși și atunci albul are un avantaj evident) 15.Cb3 Dd8 16.Df2 (Amenință 17.g5 și 18.Cd5) 16... Ne6 17.e5! Cd7 (Forțat. La 17... Ce8 18.Nb6 Dd7 19.Cc5 și se pierde dama) 18.e:d6 e:d6 19.T:d6 De7 20.Dd2 Tfe8 21.Nf2 h5 22.g:h5 g:h5 23.Te1 (Probabil era mai bine 23.Cd5 Df8 — D:d6 24.Cf6+ — 24.T:d3 N:d7 25.Cb6) 23... Tcd8 (O cursă. Nu se poate juca 24.f5 din cauza 24... Cde5 25.T:d8 T:d8 26.Df4 N:b3 27.a:b3 Cd4 și albul are greutate) 24.Ce4 (Acum se amenință 25.f5) 24... Cf6 25.T:d8 T:d8 26.De2 Cd5 27.Df3 Dd7 28.c4 Cc7 (La 28...Cf6 29.Cbc5, 30.Cf6+, 31.C:e6 și 32.D:h5) 29.Cbc5 De8 30. D:h5 N:c4 31.Dg5 Ce8 32. Cg3 f6 33.Dh4 N:a2 34.b3 b6 (Vezi diagrama)

35.Dh5! (Faza decisivă a atacului) 35...b:c5 36.Nd5+ T:d5 (Tot decisiv era 36.T:e8 T:e8 37.Nd5+ Te6 38.f5

Cd8 39.De8+ Rh7 40.f:e6) 37.T:e8+ D:e8 38.D:e8+ Rh7 39.D:c6 Td1+ 40.Rh2 N:b3 41.D:c5 și negrul cedează.

(Comentarii de D. Drimer
maestru al sportului)

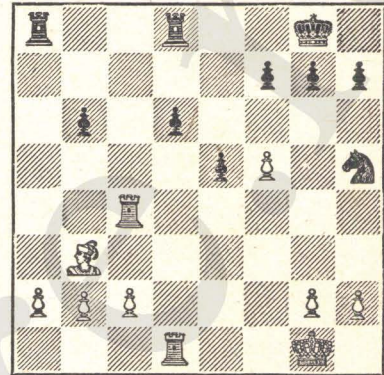
4. APĂRAREA SICILIANĂ

A. Günsberger

T. Ghițescu

1.e4 c5 2.Cf3 Ce6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 d6 6.Nc4 e6 (Merită atenție și sistemul de dezvoltare bazat pe fianchetarea nebulului regelui. În acest caz însă, negrul trebuie să joace întâi 6...Nd7, întrucât la 6...g6? urmează 7.C:c6! b:c6 8.e5 cu avantaj pentru alb) 7.0—0 Ne7 (În general se recomandă pentru negru să nu se grăbească cu efectuarea rocadei, ci să-și dezvolte întâi figurile de pe flancul damei. O variantă posibilă a următoarea: 7...a6 8.Ne3 De7 9.Nb3 Ca5 10.f4 b5 11.a3 Nb7 12.Df3 Ne7 cu joc complicat. Făcând rocada prematur, negrul se expune la un atac puternic) 8.Ne3 0—0 9.Nb3 Nd7 (Mutarea aceasta și planul următor al negrului constituie o recomandare a lui Gheller și este suficientă pentru egalare) 10.f4 C:d4 11.N:d4 Nc6 12.De2 b5 (Negrul realizează înaintarea b7-b5 fără pregătirea mutării a7-a6. Acum, la 13.a3 ar urma 13...a5! și negrul obține un joc bun. Gheller dă următoarea variantă: 13.a3 a5 14.C:b5 N:d5 15.D:b5 C:e4 16.De2 d5 17.f5 Nf6! cu joc egal) 13.C:b5 N:b5 14.D:b5 C:e4 15.f5?! (O mutare riscantă pentru a aduce partida pe un teren necunoscut. Probabil răspunsul cel mai bun al negrului era 15...Nf6! după care jocul este egal. După mutarea din text albul are avantaj datorită slăbiciunii pionilor centrali ai negrului) 15...e5 16.Ne3 Ng5 (Mutarea aceasta se bazează pe o cursă interesantă. Dacă albul joacă acum 17.N:g5, atunci urmează 17...D:g5 și nu se poate câștiga un pion prin 18.Dd3 din cauza 18...Ce5! 19.D:d6 De3+ 20.Rh1 Ce4! și negrii câștigă o calitate. De asemenea, la 18.Nd5 urmează 18...Tab8 și 19...Cf6 cu joc bun pentru negru. Dar după continuarea din text apar dezavantajele strategice ale acestei mutări: slăbiciunea pionilor d6 și e5, iar datorită puternicului nebul alb negrul nu va putea realiza înaintarea d6-d5. Mai bine era 16...Cf6 și albul are numai un mic avantaj) 17.De2 N:e3 18.D:e3 Cf6 (Greșit ar fi fost 18...d5? la care ar fi urmat 19.Tad1) 19.Tad1 Dc7 20.Tf3! (În timp ce negrul pregătește mutarea d6-d5, albul creează amenințări neplăcute pe flancul regelui) 20...Tfd8 21.Tg3 Ch5? (Era greșit 21...d5? din cauza 22.Dg5? cu atac puternic. Cel mai bine ar fi fost 21...Dc5 schimbând damele și intrând după 22.D:c5 d:c5 23.T3d3 într-un final ceva mai bun pentru alb. Negrul vrea să evite însă schimbul damelor, dar pînă la urmă el este forțat la aceasta, intrând într-un final mult mai dezavantajos) 22.Tg4 (Mai slab era 22.Tg5 Cf4! și nu merge 23.g3 din cauza 23...Ch3+. Acum însă negrul este silit la schimbul da-

mei din cauza amenințării 23.Dg5, dar ar fi trebuit să schimbe damele la c5 și nu la b6, cum s-a jucat în partidă) 22...Db6 23.D:b6 a:b6 24.Tc4! (Această pătrundere a turnului este decisivă. Vezi diagrama. Albul amenință pe lin-

gă 25.Tc6 cu câștig de pion și 25.Tc7) 24...Cf4 25.Tc7 d5 26.Rf1 (Amenințind g2-g3, dar mai exact era 26.Rf2, acum nu ar mai fi fost nevoie să schimbe puternicul nebul din b3) 29...T:d5 30.T1e1 Rg8 31.T1:e5 T:e5 32.T:e5 Tc8 (Mai multă rezistență opunea 32...T:a2 33.Tb5 Ta1+ 34.Re2 Tg1 35.g3! etc. După mutarea din text, albul nu mai are dificultăți) 33.Tc2 Tc5 34.Re1 T:f5 35.Rd2 Rf7 36.Rd3 Tf4 37.g3 Tf5 38.R:d4 h5 39.c4 h4 40.h:g4 Tf4+ 41. Rd5. Aci partida s-a întrerupt și negrul a cedat fără a mai relua jocul.

(Comentarii de A. Günsberger,
maestru al sportului)

5. APĂRAREA FRANCEZĂ

I. Szabo

V. Urseanu

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4 4.e5 b6 (O mutare mai rar jucată și care face obiectul unui plan de joc interesant. Negrul renunță la contra-jocul legat de mutarea 4...c5, făcând mobilizarea cât mai rapidă a flancului damei în legătură cu rocada mare și mai tirziu cu acțiunile pe flancul regelui prin avansarea pionilor „g” și „h”. Însă dezavantajul acestui plan este o poziție strînsă în care manevrarea figurilor este greoaie, iar atacul albului pe flancul damei poate surveni cu repereziciune) 5.Dg4 Nf8 (Această mutare este legată de planul de joc al negrului. La 5...g6 avansarea pionilor negri pe flancul regelui nu mai e posibilă în condiții bune. Poate urma 5...g6 6.h4 h5 7.Df3 Na6 8.Ng5 Dd7 9.N:a6 C:a6 10.Cge2 Ne7 11.De3 0—0—0 12.0—0—0 N:g5 13.D:g5! De7 14.Df4 Ch6 cu mare avantaj pentru alb) 6.Nb5+ (Albul forțează prin această mutare înaintarea c6 pentru a nu permite dezvoltarea calului la c6, ca în partida Bivșev—Bannik, al XXI-lea campionat al U.R.S.S.: 6.Ch3 Dd7 7.a4 Cc6 8. Ne3 Cge7 9.Cf4 Cf5 10. Ch5 Cb4 11.Tac1 Nb7 12.Ne2 0—0—0 13.0—0 Rb8 cu o poziție aproximativ egală) 6...c6 7.Nd3 Dd7

8.Ne3 Nb7 9.Cge2 Ca6 10.a3 (O mutare necesară, care ia cîmpul b4 și pregătește înaintarea pionilor pe flancul damei) 10...Ce7 11.Cf4 0—0—0 12.0—0 f5 13.Dg3 Df7 (Mutările negrului au ca scop înaintarea pionilor pe flancul regelui, iar albul ocupă poziția cea mai favorabilă de apărare prin Cfe2, f4 și Df2. Probabil era mai bine pentru negru să încerce 13...c5 14.a4 a6 15.Cb1 Ce7 16.c3 Cc6 17.Ce2, apoi f4, Df2, etc. cu o poziție tăioasă, ceva mai bună pentru alb. Acum albul împiedică această posibilitate) 14.b4 Ne7 15.Cfe2 h6 16.f4 Th7 17.Df2 g5 (Negrul și-a realizat intențiile, însă atacul albului e mult mai rapid, din cauza avantajului de spațiu) 18.b5 g:f4 19.b:c6 N:c6 (Nici continuarea 19...f:e3 20.c:b7+ R:b7 21.D:e3 urmat de Tf1 și a4 nu dădea contrașanse suficiente negrului) 20.Cf4 h5 21.Ch3 Tg7 22.Tf1 Dg6 23.Cf4 Dh7 (Pentru a putea dezvolta calul, dama neagră a ajuns într-o poziție nefavorabilă) 24.a4 Ch6 (Sacrificiul la e6, deși merita atenție, nu era cea mai bună continuare, deoarece după 24.C:e6 C:e6 25.N:f5 Tg6 nu se vede o continuare decisivă pentru alb) 25.h3 Cf7 26.a5 C:e5 27.a:b6! (Nu 27.d:e5 d4! 28.N:d4 T:d4 29.D:d4 Nc5!) 27...C:d3 28.c:d3! (Asigură drumul liber pentru a deplasa dama pe flancul damei, întărind astfel atacul alb în mod decisiv) 28...a:b6 29.T:b6 Td6 (Nici alte mutări nu ajutau: 29...Nb7 30.Db2 sau 29...Nd7 30.Db2, sau 29...Rd7 30.Dc2 Ta8 31.Tc1! cu câștig) 30.Db2 Rd7 31.Ta7 Nd8 32.Cb5! (Combinatia decisivă la care negrul pierde material) 32... N:b5+ 33.D:b5+ Re7 34.Dc5 și negrul cedează, deoarece pierde un turn.

(Comentarii de I. Szabo, maestru al sportului)

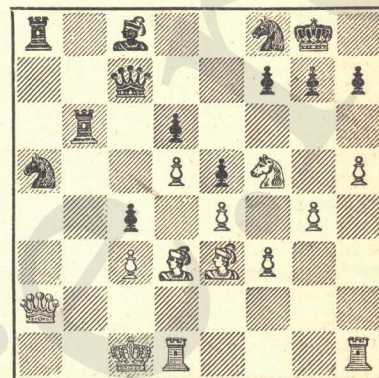
6. INDIANA NIMZOVICI

Rodica Reicher Margareta Teodorescu
Meciul pentru campionatul feminin al
R.P.R., 1959, partida a 4-a

1. d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 (De obicei Rodica Reicher joacă în această poziție Cf3 pentru a nu permite apărarea Nimzovici, dar acum situația meciului cerea jucarea unei partide mai tăioase) 3...Nb4 4.Dc2 b6 (O mutare neobișnuită în această poziție și, desigur, mai slabă decât mutările teoretice 4...c5, 4...d5 sau 4...Cc6) 5.a3 (Cu 5.e4 alb ar fi putut intra într-o variantă favorabilă) 5...N:c3+ 6.b:c3 (Mai bine era 6.D:c3) 6...c5 (Negrul începe imediat lupta contra pionilor dubli. S-a ajuns, prin intervertire de mutări, la varianta Sämisch din Indiana Nimzovici cu mutările Dc2 și b6 în plus, care sînt neobișnuite în această variantă. Albul are avantajul de a putea juca e4 direct, în timp ce negrul va căuta să profite de faptul că dama albă stă prost la c2, atît pentru apărarea pionului e4, cit și pentru un eventual atac la rege. Încercarea de a împiedica e4 prin 6...Nb7

nu dă rezultate din cauza 7.f3 d5 8.Ng4) 7.e4 d6 8.Nd3 (Nu era bine 8.e5 d:e5 9.d:e5 Cf7 10.De4 Dc7! 11.D:a8 din cauza 11...Cc6 12.f4 0—0 13.Cf3 Na6 14.D:f8+ R:f8 15.Ne2 Ca5 și deocamdată dama neagră valorează mai mult decît cele două turnuri) 8...e5 9.Ne3 (Mai exact este 9.Ce2 pentru a păstra alegerea nebulului din c1 între e3 și g5) 9...Cc6 10.Ce2 0—0 (Mai bine este 10...Gg4 și negrul intră în avantaj) 11.f3 Na6 12.d5 (După această închidere a centrului, partida este strategic cîștigată de negru, deoarece perechea de nebuni a albului este limitată în acțiunile sale, iar pionul c4 este slab. Mai bine era 12.0—0 deși și atunci pionul c4 constituia o slăbiciune importantă) 12...Ca5 13.Da2 Dd7 (Mai precis este 13...Dc7 pentru că din cauza amenințării b5 urmată de c4 alb ar fi fost silit să joace în cele din urmă a4) 14.a4 Dc7 15.0—0—0? (O gravă eroare strategică, după care poziția albului se prăbușește rapid, întrucît străpungerea la b5 nu mai poate fi împiedicată. Evident, trebuia 15.0—0) 15...Cd7 16.g4 Tf8 (Figurile grele ale negrului s-au instalat în cele mai bune poziții, iar manevra Nc8, a6 și b5 va fi decisivă) 17.Cg3 Cf8 18.h4 Nc8 19.Cf5 a6 20.h5 b5! (Foarte frumos jucat. Pregătirea străpungerii la b5 cu Nd7 nu este necesară, după cum se va dovedi la mutarea a 23-a) 21.a:b5 (Dacă 21. c:b5, atunci 21...a:b5 22. N:b5 c4 amenințînd T:b5 și Cb3 cu

cîștig) 21...a:b5 22.c:b5 c4 23.b6 T:b6! (Aceasta este lovitura tactică pe care negrul a avut-o în vedere cînd a jucat b5. Vezi diagrama).

24.N:b6 D:b6 25.N:c4 (La 25.Ce7+ Rh8 26.C:c8 urma cel mai simplu 26...T:c8 și De3+, iar la 25.Nc2 urma 25...N:f5 26.g:f5 De3+ 27.Rb2 Tb8+ și negrul cîștigă în ambele cazuri) 25...N:f5 26.g:f5 Tc8 27.h6 (Mai multă rezistență ar fi oferit 27.Nd3 T:c3+ 28.Nc2, La 28.Rd2 Df2+! 29.Ne2 Ta3! — 28...Cb3+ 29.Rb2 și acum negrul poate, avînd în vedere situația meciului, fie să repete poziția cu 29...Cd2+ 30.Rc1 Cb3+, fie să continue atacul cu 29...T:f3!) 27...T:c4 28.Td3 Dc7 29.Dd2 (O gafă într-o poziție oricum pierdută) 29...Cb3+ și albul cedează.

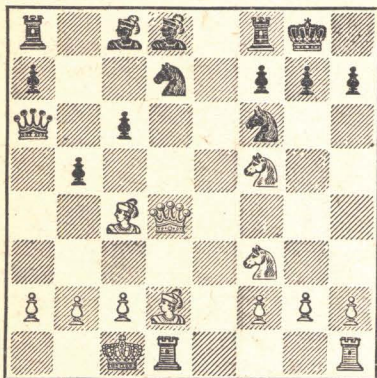
De la alte concursuri

7. APARAREA CARO-KANN
Tal Smîslov
Turneul candidaților
Runda a 8-a

1.e4 c6 2.d3 (Pentru un jucător cu idei tactice strălucite ca Tal această mutare este caracteristică; ea evită rutina și lasă cîmp liber imaginației) 2...d5 3.Cbd2 e5 (3...Cf6 4.Cg3 Ng4 5.Ne2 e6 6.0-0 Ne7 7.c3 0-0 8.Dc2 ca într-o partidă Breyer-Bogolubov, Berlin 1920, cu perspective mai bune pentru alb. Se putea însă încerca e6 intrînd într-un fel de franceză. Mutarea din text va permite albului să deschidă jocul chiar de la începutul partidei și să transpună lupta pe terenul posibilităților tactice) 4.Cf3 Cbd7 (Se impunea mai întîi dezvoltarea unuia din cei doi nebuni: Nd6 sau Ng4) 5.d4! (Vezi remarca de la mutarea 3-a a negrului) 5...d:e4 (Permite albului să-și dezvolte figurile cu cîștig de tempo. Mai prudent era 5...Nd6 sau chiar 5...Cg6 cu continuarea posibilă 6.C:e5, C:e5 7.d:e5 C:e4 8.C:e4 d:e4 9.D:d8+ R:d8 10.Ng5+ Ne7 11.0-0-0 Re8 și poziția negrului se poate ține) 6.C:e4 e:d4 (Un nou cîștig de tempo pentru alb care însă de data aceasta nu se poate evita nici cu 6...Cg6 7.C:f6+ D:f6 8.Ng5. Se pare că 6...Dc7 este ceva mai bun deși avantajul de dezvoltare al albului este incontestabil) 7.D:d4 Cg6 8.Ng5 Ne7

(O greșeală gravă ar fi fost 8...De7 9.0-0-0! D:e4? 10.Te1) 9.0-0-0 (Acum se amenință 10.N:f6 C:f6 — 10...N:f6 11.Cd6+ — 11.D:d8+ N:d8 12.Cd6+ Re7 (12...Rf8 13.Ce5) 13.Nc4 Cd5 14.Cc8+ urmat de N:d5 cu cîștig de pion) 9...0-0 10.Cd6 Da5 (După 10...N:d6 11.D:d6 slăbiciunea negrului pe cîmpurile negre este evidentă, iar la 10...Cd5 urma 11.Cf5; 10...Cb6 era însă de preferat. Cu mutarea din text negrul atacă pionul a2, dar trece cu vederea faptul că atacul albului este mult mai periculos) 11.Nc4 b5 (Cu amenințarea 11.Nb3 c5-c4. Dacă 11...N:d6 12.D:d6 Ce4 13.Df4 C:f2 14.Th1 și albul menține presiunea. 11...Cb6 era de luat în considerare) 12.Nd2! (O mutare intermediară cu un dublu scop: ocuparea diagonalei (Nc3) cu cîștig de tempo și evacuarea cîmpului g5 rezervat damei) 12...Da6? (Analizele făcute după partidă au arătat că 12...Da4 era mai indicat) 13.Cf5 Nd8 (La 13...b:c4 14.Ce7+ Rh8 15.Rb1 sau 13...Nc5 14.Dh4 ca în text și albul păstrează avantajul. Vezi diagrama) 14.Dh4! (Un frumos sacrificiu de figură îndreptățit de poziția nefavorabilă a pieselor negre) 14...b:c4 (Mai acceptabil pentru negru deși nu complet satisfăcător era 14...Cd5 15.Dg3 Nf6 16.N:d5. Dacă 14...Cb6 15.C:g7! R:g7 — 15...Ce8 16.D:d8 C:g7 17.Nh6!! — 16.Nh6+ și cîștigă) 15.Dg5 Ch5 (Combinatiile

care survin după 15...g6 sînt de asemenea favorabile albului de ex. 16. Nc3 D:a2 17.Dh6! g:f5 18.Dg5+ Rh8 19.Td7! N:d7 20.Td1 sau 17.Td6 Da1+ 18.Rd2 D:h1 19.Ch6+ Rg7 20. Cg4 D:g2 21.T:f6! La 20...Na5 21.

D:a5 D:g2 22.T:f6! 16.Ch6+ Rh8 17. D:h5 D:a2 (Alte alternative: a) 17... g:h6 18.D:h6 f6 19.Cg5 f:g5 20.Nc3+ Nf6 21.Td7 — b) 18...Nf6 19.Nc3 N:c3 20.Cg5 — c) 18...Tg8 19.Nc3+ f6 20.Cg5±) 18.Nc3 Cf6 19.D:f7+!! (Decisiv. Este lesne de văzut că luarea damei duce la mat ca și 19...Te8 20.Dg8+ T:g8 21.Cf7 mat) 19...Da1+ (În modul acesta negrul pierde nu mai calitatea dar partida nu mai poate fi salvată) 20.Rd2 T:f7 (20...D:d1+ 21.T:d1 T:f7 22.Cf7+ cîștigă o figură) 21.C:f7+ Rg8 22.T:a1 R:f7 23.Ce5+ Re6 24.C:c6 Ce4+ 25.Re3 Nb6+ (Cu ideea 26.R:e4 Nb7 oferind oarecare șanse) 26.Nd4 și negrul cedează. În afară de calitate și pion albul are și poziția mai bună. O partidă tipică pentru Tal și o adevărată lecție combinativă.

(a. b.)

8. APĂRAREA HROMADKA

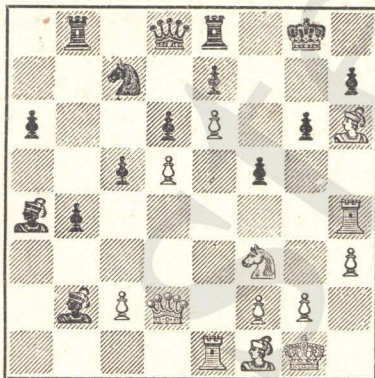
Tal

Benkő

Runda a 14-a

1.e4 c5 2.Cf3 g6 3.d4 Ng7 (Atunci cînd a trebuit să denumesc deschiderea partidei de față, am stat la îndoială, căci permițînd înaintarea d4-d5 negrul dă partidei un aspect mai curînd provenit din apărarea Hromadka decît din siciliană) 4.d5 d6 5.Cc3 Cf6 6.Nb5+ Cbd7 7.a4! (Partida a căpătat toate caracteristicile apărării Hromadka, în care albul a economisit mutarea c2-c4. Ultima sa mutare este menită să anihileze radical amenințarea tipică pentru această deschidere de a avansa pionii de pe flancul damei prin a6 și b5) 7...0-0 8.0-0 a6 9. Ne2 Tb8 10.Te1 (O idee originală în această deschidere. Albul apără pionul e4 cu turnul — negrul amenința 10... b5 11.a:b5 a:b5 12.N:b5 C:e4! — și nu cum se joacă de obicei cu calul, după 10. Cfd2 urmat de 11.a5 și 12.Cc4 etc. Prin mutarea sa, albul amenința mai tîrziu atacul în centru cu înaintarea e4-e5) 10...Ce8 (Negrul joacă mai departe cu consecvență la realizarea

spargerii b7-b5, însă manevrele cu calul dau albului timp să concentreze piesele în vederea străpungerii e4-e5) 11.Nf4 Cc7 12.Nf1 Tfe8 13.Dd2 b5 14.h3 Cdf6 15.Tad1 Nd7 16.e5! (Un atac tipic stilului lui Tal. Odată mobilizate piesele pentru atacul în centru, pe alb nu-l mai interesează „soarta” pionilor de pe flancul damei) 16...b4 17.Ce4 C:e4 (Nu era bine 17... Cf:d5 18.e:d6 e:d6 19.N:d6 N:b2 20. N:c7 C:c7 21.D:d7 și albul cîștigă o piesă; după 18...C:f4 urmează 19.d:c7) 18.T:e4 N:a4? (O greșeală evidentă, după care nebunul negrului rămîne afară din joc. Necesari era 18...Nf5 și după 19.Te1 h5 negrul menține echilibrul în centru) 19.Nh6 Nh8 20.Tde1 f6 (Nu mergea 20...d:e5 21.C:e5 C:d5 22.Nc4 e6 23.C:f7! R:f7 24.T:e6! T:e6 25.N:d5 și albul cîștigă) 21.e6 f5 22. Th4 N:b2 (Vezi diagrama. Albul, deși are doi pioni mai puțin, stă excelent și atacul său nu mai poate fi parat cu mutări safsfăcătoare) 23. Nf8!! T:f8 24.Dh6 Tf7 25.e:f7+ R:f7

26.D:h7+ Ng7 (La 26... Rf6 urma 27. Th6 De8 28.T:g6+ D:g6 29.D:e7 mat, iar la 28... Re8 urma 29.D:g6+ Rd7 30.D:f5+ e6 31.Th7+ Rc8 32.d:e6 cu poziție net cîștigată) 27.Th6 Dg8 28. D:g6+ Rf8 29.Cg5 D:d5 30.Th8+! și negrul a cedat.

9. APĂRAREA NIMZOVICI

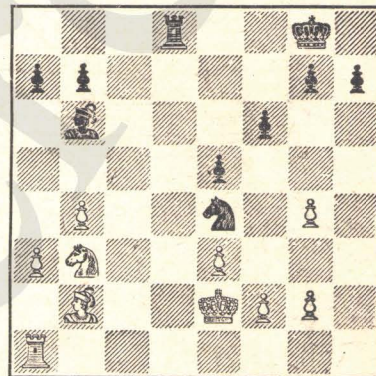
Gligorici

Smislov

Runda a 19-a

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 0-0 5.Nd3 c5 6.Cf3 d5 7.0-0 (Așa-numita „variantă contemporană” a apărării Nimzovici, preferată de jucătorii iugoslavi în general și de Gligorici în special. Varianta se continuă de obicei cu 7...Ce6 8.a3 N:c3 9.b:c3 d:c4 10.N:c4 Dc7 etc. Smislov evită această continuare, probabil avînd în vedere experiența teoretică și practică a adversarului său în această variantă) 7...d:c4 8.N:c4 Dc7 9.a3 Na5 10.Dc2 Nd7! 11.d:c5 (O mutare fără pretenții, cu care albul nu poate spera să obțină avantaj din deschidere. Era poate mai bine să păstreze tensiunea în centru prin 11.e4 Cc6 12.Ne3 c:d4 13.C:d4 C:d4 14.N:d4 Nc6 15.f3 Tad8 16.Nc3 urmat de Tad1 și 13.g4 etc.) 11... D:c5 12.Ce4 C:e4 13.b4 Dh5 14.

D:e4 Nc6 (Iată utilitatea mutării a 10-a a negrului) 15.Df4 Nb6 16.Nb2 Cd7 17.Dg3 Dg6 18.Cd4 Na4! (Negrul ferește de schimb acest nebun prețios și totodată împiedică apariția unui turn alb pe d1) 19.Tfe1? (Preferabil era 19.Tac1, cu o mutare în plus față de varianta din partidă) 19...D:g3 20.h:g3 Tfd8 21.Ne2 Cf6 22. Nd1 N:d1 23.Te:d1 Ce4 24.Cb3 f6 25.g4 e5 (Avantajul trebuie considerat de partea negrului, deoarece calul din e4 este mai bun decît cel din b3, structura sa de pioni este mai bună, iar albul nu are posibilitatea să schimbe ambele turnuri ale negrului, fapt care ar simplifica poziția) 26.Rf1 Tac8 27.T:d8+ T:d8 28.Re2 (Vezi diagrama). O greșeală tactică imediat

exploată de negru) 28...C:f2! (Iată unde își spune cuvîntul greșeala de la mutarea a 19-a a albului. Dacă acum turnul alb din al se afla pe cîmpul c1, combinația aceasta nu mai putea fi efectuată, căci după 28...C:f2 urma 29.R:f2 Td3 30.Tc3! și negrul a pierdut o piesă) 29.R:f2 Td3 30.Cc5 N:c5 31.b:c5 Td2+ 32.Rf3 T:b2 (Finalul este evident cîștigat de negru, însă interesul practic al partidei constă tocmai în tehnica extrem de precisă cu care fostul campion mondial își realizează avantajul) 33.Td1 h6 34. Td7 a6 35.Tc7 a5! (Negrul își rezervă posibilitatea ca după 36.c6 b:c6 37. T:c6 Tb3 38.a4 să poată juca 38...Tb4!) 36.Re4 Rh7 37.Rd5 a4 38.Rd6 Rg6 39.Rd7 (Albul își pune speranțe în capturarea pionului b7, după care pionul său c7 poate deveni periculos. Negrul nu mai poate să întîrzie și trebuie să-și creeze și el cît mai repede cel puțin un pion liber) 39...f5! 40.g:f5+ R:f5 41.Rd6 (La 41.Rc8 Tb5 42.T:g7 T:c5+ 43.R:b7 Tc3 44.Tg6 T:e3 45.T:h6 T:a3 negrul cîștigă) 41...Td2+ 42.Re7 Td5 43.Rf7 Re4! 44.R:g7 R:e3 45.R:h6 e4 (Din punct de vedere al forțelor situația s-a echilibrat, dar deabia acum negrul este mai aproape ca oricînd de cîștig, căci, după un vechi principiu de final, „nu numărul, ci calitatea pionilor contează”. Într-adevăr, pionul e4 este mai valoros decît pionul g2 al albului) 46.T:b7 T:c5 47.g4 Rf4 48.Tb4 Rf3! 49.g5 e3 50.g6 e2 și albul cedează.

(Comentarii de Th. Ghițescu, maestru al sportului)

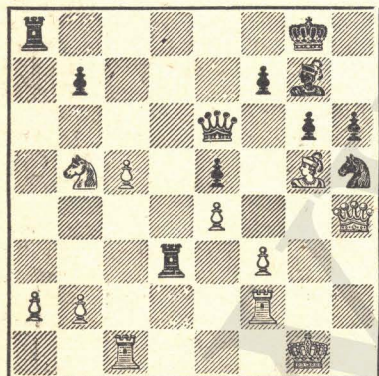
10. INDIANA VECHE

W. Uhlmann

E. Gheller

Turneul de la Dresda, 1959

1.c4 Cf6 2.Cc3 g6 3.e4 d6 4.d4 Ng7 5.Ne2 0-0 6.f4 (Prin intervertire de mutări, s-a ajuns la o variantă care s-a jucat des în ultimul timp: varianta celor patru pioni din apărarea indiană veche) 6...c5 7.Cf3 (De obicei, în această poziție se mai joacă 7.d5 la care poate urma 7...e6 8.Nd3 e:d5 9.c:d5 b5 cu un joc complicat, cu șanse bune pentru negru) 7...c:d4 8. C:d4 Cc6 9.Ne3 Ng4! 10.Cf3 (Dacă albul ia nebulul atunci poate urma 10.N:g4 C:g4 11.D:g4 C:d4 sau 11. C:c6 C:e3 sau 10.C:c6 N:e2 11.C:d8 N:d1 12.C:b7 Nc2! 13.e5 d:e5 14. f:e5 Cg4! cu joc foarte bun pentru negru în toate cazurile) 10...e5 11.f:e5 d:e5 12.0-0 Da5 (Negrul a obținut, prin mijloace simple, avantaj. Acum slăbiciunea pionului e4, combinată cu aceea a cîmpului d4, asigură negrului un joc superior) 13.De1 Tad8 14.Dh4 Cd4! 15.Ng5 (Calul nu poate fi luat din cauza 15.C:d4 e:d4 16.N:g4 C:g4 17.D:g4 d:c3! cu avantaj sau 15.N:d4 e:d4 16.Cd5 C:d5 17.e:d5 Nf5 18.Cg5 h6 sau 16.c:d5 Nc8 cu joc bun pentru negru) 15...N:f3 16. N:f3 Db6! 17.Tf2 C:f3+ (Negrul dă calul său excelent plasat pentru a distruge poziția regelui alb) 18.g:f3 Td3 19.c5 De6 20.Tc1 Tc8 21.Cb5 (Altfel nu se poate apăra pionul c5. Însă după următoarea mutare a negrului, slăbiciunea flancului damei albului iese în evidență) 21...Ch5 22.C:a7 Ta8 23.Cb5 h6! (Forțează retragerea nebulului alb pe un cîmp mai slab, unde îngreșează activitatea turnurilor. Poziția albului, după pătrunderea figurilor grele pe flancul damei, este fără speranțe. Vezi diagrama)

24.Nd2 T:a2 25.Cc7 Db3 26.Nc3 Cf4 (Albul este strategic pierdut, deoarece toate figurile negrului ocupă poziții excelente) 27.Cd5 (O încercare disperată de a scăpa de calul puternic plasat la f4, fiind pur și simplu în zugzwang. La 27.Ce8 negrul are la dispoziție combinația 27...T:c3 28. T:c3 — 28.b:c3 T:f2 și 29...Db2+ — 28... Ta1+ 29.Tf1 Ce2+ 30.Rg2 D:b2+ 31. Df2 Cf4+ 32.Rg3 D:c3 și negrul câștigă, iar la 27.Tel câștigă ușor Dc4) 27...C:d5 28.e:d5 T:d5 29.Db4 (Negrul a câștigat un pion, cu o poziție mai

bună. Schimbul damelor este forțat, altfel albul mai pierde un pion. După schimbul damelor, câștigul este ușor) 29...D:b4 30.N:b4 Ta4 31.Na3 e4 (Activizează și nebulul, ameninșând câștigul calității) 32.f:e4 T:e4 33.Rh1 Nd4 34.Td2 Tg5 (Cu această mutare începe atacul final împotriva regelui alb) 35.b4 Nc3 36.Td8+ Rg7 37.b5 Te2 38.h4 (La 38.c6 ar urma Ne5, cu mat imparabil) 38... Tg3 39.c6 b:c6 40.b:c6 Ne5 41.Nf8+ (Mutarea dată în plic, însă albul n-a mai reluat jocul, deoarece pierde în toate cazurile, după cum reiese din variantele: 41...Rh7 42.c7 Tg4 cu mat imparabil sau 42.Nd6 Th3+ 43.Rg1 Nd4!+ 44. Rh1 Tf2+ 45. Rg1 Td2+ urmat de mat).

(Comentarii de I. Szabo, maestru al sportului)

11. INDIANA VECHE

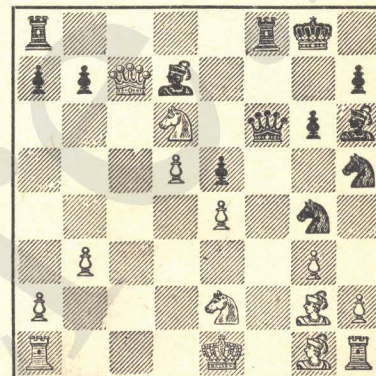
Milev

Golz

Meciul R. P. Bulgaria-R. D. Germană, Sofia 1959

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 Ng7 4.e4 d6 5.f3 0-0 6.Ne3 e5 7.Cge2 (O altă idee în populara variantă Sämisch din indiană veche este închiderea centrului cu 7.d5 pentru a continua atacul pe flancul regelui cu g4 și h4. Nu dă nici un avantaj albului 7.d:e5 d:e5 8.D:d8 T:d8 9.Cb5 Ca6! 10.C:a7 Cb4. În partida Boleslavski-Najdorf, Zürich 1953, s-a jucat 9.Cd5 C:d5 10.c:d5 c6 11.Nc4 c:d5 12.N:d5 Cc6 13.Td1 Cd4 14.Rf2 Ne6 15.N:e6 C:e6 cu poziție egală) 7...c6 (Se poate juca și 7...e:d4 8.C:d4 c6 9.Cc2 Tc8 10.Dd2 d5 11.0-0-0 Da5 12.c:d5 e:d5 13.e:d5 și acum nu 13...Cb7 14.Nd4 a6 15.Nc4 b5 16.Nb3 b4 17.C:e4 C:e4 18.f:e4 și negrul nu are avantaj suficient pentru pionul pierdut ca în partida Alatorzev-Smislov, Moscova, 1942, ci 13...Ca6 14.g4 Nd7 15.Rb1 Tac8 16.Nd4 Cb4 cu contra-joc, Sajter-Eliskases, Helsinki, 1952) 8.d5 (Albul vrea să preîntîmpine 8...e:d4 urmat de d5 cu deschiderea coloanelor și diagonalelor pentru figurile negre. Aceste temeri nu erau însă îndreptățite. Se putea foarte bine juca 8.Dd2, o mutare mai solidă, și dacă 8...e:d4 9.N:d4 d5! 10.c:d5 c:d5 11.C:d5 Cc6 12.Nc5 Te8 13. Ce7+!+) 8...c:d5 9.c:d5 Cbd7 10.Dd2 Cb6 11.b3 (În partida Boboțov-Uhlmann din același meci, albul a jucat mutarea mai elastică 11.Cc1) 11...Ch5 (Negrul ajunge mai repede la mutarea eliberatoare f5 decît albul la mutarea de atac g4) 12.g3 (Inițiativa a trecut de partea negrului. Mutarea g4 pentru alb ar fi fost periculoasă deoarece după 12...f5 deschiderea liniilor este în avantajul negrului întrucît este mai bine dezvoltat) 12...f5 13.Ng2 Cd7 14.Cb5? (Era mult mai bine 14.0-0 și dacă 14...f4 15.Nf2. Albul consideră se pare pionul d6 ca fiind „slab” dar nu ține seama de faptul că regele său se găsește încă în mijlocul tablei și că trebuie mai întîi să fie pus în siguranță) 14... Cdf6 15.Db4 f:e4 16.f:e4 Cg4! (Figurile

negre se concentrează la atac împotriva regelui alb) 17.Ng1 Nh6! (Albul mai suferă și de slăbiciunea cîmpurilor negre) 18.Dc3 (Dacă 18.D:d6 Dg5 19.Td1 Ce3 20.N:e3 D:e3 21.Tf1 Ng4 iar la 19.Db4 tot Ce3 cu variante asemănătoare. Nici după 18.C:d6 Ce3 19.N:e3 N:e3 poziția albului nu este de invidiat) 18...Nd7! 19.C:d6 Df6 20. Dc7 (Nu se vede ceva mai satisfăcător. La 20.Nc5 urmează 20...b6! Vezi diagrama) 20...Cf2! (Atacul negrului

devine copleșitor) 21.D:d7 Cd3+ (Bine înțeles că negrul nu se mulțumește cu câștigul calității căci după 21...C:h1 albul ar mai căpăta contrașanse cu 22.De6+) 22.Rd1 Dg5 23.De6+ Rh8 24.Cf4 (La 24.Cc4 Cb2+) 24...Ch:f4 25.Ne3 Dh5+ 26.g4 Dh4 27.N:f4 C:f4 și albul cedează. O partidă energic jucată de tînărul maestru german. (a. b.)

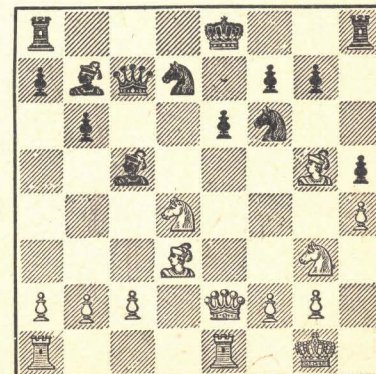
12. APĂRAREA CARO—KANN

Zveriaka

Gorenstein

Spartachiada R.S.S. Ucraina, 1959

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Cc3 d:e4 4.C:e4 Cd7 5.Cf3 Cgf6 6.Cg3 h5 (De obicei se joacă aci 6...e6 7.Nd3 Ne7 8.0-0 c5 9.Tel cu un mic avantaj pentru alb. Intercalarea mutărilor h7—h5 și h2—h4 este favorabilă negrului) 7.h4 e6 8.Nd3 Dc7 9.De2 b6 10.Ng5 Nb7 11.0-0 c5 (Rocada mică ne mai fiind posibilă, negrul trebuia să facă rocada mare. Rămînerea regelui în centru este legată, după cum se vede, de primejii mari) 12.Tfe1 c:d4 13.C:d4 Nc5 (Vezi diagrama) 14.C:e6!

(Calul se sacrifică pentru doi pioni iar regele negru rămas în cen-

tru nu va putea scăpa atacului) 14... f:e6 15. D:e6+ Rd8 (15...Rf8? 16.Ng6) 16.Nb5 N:f2+ (Negrul este silit să joace așa, deoarece se amenință N:d7) 17.R:f2 Dc5+ 18.Te3 D:b5 19.Td1 Tf8 20.Cf5 Dc6 21.T:d7+ D:d7 22.Td3 Rc8 23.T:d7 C:d7 24.Ne7 T:f5+ 25.D:f5 a6 26.D:h5 Cf6 27.N:f6 g:f6 28.Df7 negrul cedează.

13. DESCHIDERE ENGLEZĂ

M. Taimanov

J. Fichtl

Turneul internațional de la Dresda,

1.c4 e6 2.d4 f5 3.Cc3 Cf6 4.e3 Ne7 5.Nd3 d5 (Era de considerat și 5...d6 6.Dc2 0—0 7.Nd2) 6.Dc2 c6 7.Cge2 0—0 8.f3 (Albul pregătește rocada mare, apoi străpungerea în centru prin e4) 8...Cbd7? (O greșeală, care pierde doi timpi. Trebuia 8...De8 9.Cf4 Nd6, cu o poziție mai slabă dar care se poate apăra) 9.Cf4 Cb8 10.Nd2 Nd6 11.Cce2 De7 12.0—0—0 Cbd7 13.Rb1 e5 (De obicei această înaintare, care deschide jocul, e favorabilă albului care, avînd o poziție complet dezvoltată, trece primul la operații active) 14.d:e5 C:e5 15.c:d5 C:d5 16.C:d5 c:d5 17.Cd4 Cd3 18.D:d3 Nd7 (Negrul a obținut perechea de nebuni, dar avînd pionii „d” și „f” slabi, stă evident mai slab) 19.Db3 Nc6 20.Tc1 Dd7 21.Nb4! (După acest schimb, negrul rămîne fără

singura figură tare Nd6 și avantajul calului alb asupra nebulului devine evident. Prin mijloace simple, albul a obținut avantaj decisiv) 21...N:b4 22.D:b4 Tac8 23.g3 (Pentru a preîntîmpina o eventuală înaintare a pionului „f”) 23...h6 24.Tc3 Tf6 25.Thc1 (Albul are o țintă de atac excelentă: nebulul slab din c6) 25...Rh7 26.Da3 a6 27.Tc5 h5 (Negrul vrea să împiedice prin această mutare înaintarea g4, însă slăbește și mai mult poziția regelui, dînd astfel posibilitatea albului să facă combinația finală. Negrul nu are nici un plan activ de joc, iar poziția lui este strategic pierdută) 28.Dd3 g6 29.a4 Td6 30.b4! (Cea mai scurtă cale de cîștig; amenință cîștigul nebulului și forțează slăbirea flancului damei) 30...b6 31.T5c3 Nb7 (Altfel, după 32.Dc2 albul cîștigă o figură) 32.T:c8 N:c8 33.Dc2 Rh6 34.Dc7 și negrul cedează. Se amenință 35.Db8 și 36.Tc7 împotriva căreia nu există apărare. O partidă jucată foarte frumos pozițional, exploatînd greșeala negrului de la mutarea a 8-a.

14. APĂRAREA SICILIANĂ

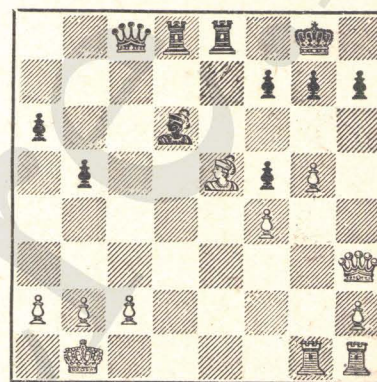
Levițki

Cogan

Semifinala campionatului Ucrainei
Odessa, 1959

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5. Cc3 d6 6.g3 (O continuare mai

puțin uzitată. De obicei se joacă 6.Ng5, 6.Ne2 sau 6.Nc4) 6...Ng4 7.f3 Nd7 8.Ne3 a6 9.Dd2 e6 10.0—0 Ne7 11.g4 0—0 12.g5 Ce8 13.f4 b5 14.C:c6 N:c6 15.Nd3 d5 16.e:d5 N:d5 17.C:d5 D:d5 18.Rb1 Cd6 (Cu prețul perechii de nebuni negrul a obținut oarecare contrajoc în centru. Este interesant cum organizează acum albul atacul pe flancul regelui) 19.De1 Dc6 20.Nd4 Tf8 21.Dh4 Cf5 22.Dh3 Tad8 23.Ne5 Dc8 24.N:f5 e:f5 (Vezi diagrama) 25.

Tg1 Nd6 26.N:g7 N:f4 (26...Rg7 27. Dh6+ Rg8 28.g6 f:g6 29.T:g6+ h:g6 30.D:g6 Rf8 31.Tg1) 27.Nf6 Td2 28. Dh6 negrul cedează.

Cîteva finaluri de la campionatul republican masculin pe 1959

Partidele recentei finale a campionatului republican sînt caracteristice pentru nivelul actual al șahului nostru. Ele au scos în evidență însemnatele progrese realizate de jucătorii noștri frunțași, în special în domeniul studiului deschiderilor și în tratarea anumitor poziții-tip din jocul de mijloc (deși încă puține la număr); pe de altă parte însă, campionatul ne-a arătat din nou un număr de lipsuri a căror persistență începe să se facă simțită.

Este vorba în special despre tehnica slabă a jucătorilor noștri în faza finală a partidei. După cum se știe, aproximativ 50% din numărul partidelor de concurs depășesc faza jocului de mijloc și se decid în final. Fie că este vorba de realizarea unui avantaj pozițional sau material obținut în jocul precedent, sau despre apărarea unei poziții inferioare pentru a salva partida, unui finalisti ai campionatului republican nu s-au arătat la înălțimea situației, decepționînd adesea pe numeroșii spectatori prin greșeli destul de grave, uneori chiar elementare.

Căror cauze se datoresc aceste greșeli?

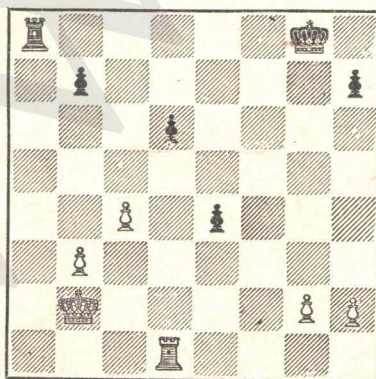
Pentru a răspunde la această întrebare este necesar să analizăm un număr de finaluri jucate în campionat și în lumina observațiilor făcute să tragem concluziile ce se impun.

Vom începe cu finalul unei partide care s-a jucat chiar în prima rundă între Gh. Gavrîlă și M. Pavlov. Încă din deschidere, în urma unei greșeli a lui Pavlov, Gavrîlă a ob-

ținut avantaj material și pozițional apreciabil, cu care trebuia să cîștige ușor. A greșit însă, dar cu toate acestea avantajul său era alt de mare încît tot ce a putut obține Pavlov, după o apărare destul de inventivă, a fost recuperarea materialului pierdut, intrînd într-un final de turnuri inferior (vezi diagrama I).

I

Negru: M. Pavlov

Alb: Gh. Gavrîlă

Albul la mutare

În această poziție, survenită după mutarea a 29-a a negrului (Ta3—a8), albul trebuie să cîștige. Gavrîlă mai avea la dispoziție circa 25 minute de gîndire, din care a folosit vreo 10 pentru mutarea 30.Te1? Justificarea ei: un calcul greșit în urma căruia a înlăturat varianta 30.T:d6 Tf8

31.Td2 e3! 32.Te2 Tf2! sau 32.Tc2 Tf2 33.Rc3 e2 34. Tc1 Tf1 și negrul cîștigă. Dar de ce trebuie să joace albul 31.Td2?, cînd poate juca foarte bine 31.Te6! După 31...Tf2+ 32.Rc3 T:g2 33.T:e4 T:h2 (33...Rf7 34.Th4) 34.Te7! pionul b7 nu se poate apăra și albul cîștigă ușor.

După 30.Te1? a urmat 30...Tf8 31.T:e4 Tf2+ 32. Rc3 T:g2 33.Te6 T:h2 și s-a ajuns la aceeași poziție ca în varianta propusă mai sus, cu deosebirea esențială că la mutare este acum negrul, care jucînd 34...Tf2! a salvat partida (35.c5 h5 36.b4 h4 37.b5 h3 38.Th6 h2 39.c6 b:c6 40.b6 Tf5 41.T:h2 Tc5+ 42.Rd4 Tb5 43.Th6 remiză).

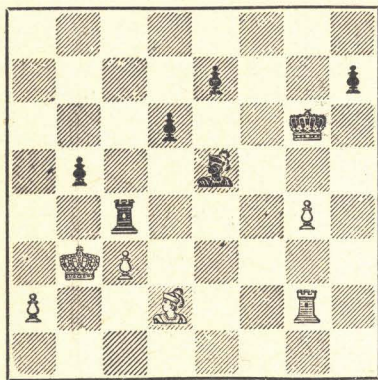
Partida Günsberger—Soos din runda a 5-a, prezintă un alt exemplu de greșeli în realizarea avantajului. După multe complicații în jocul de mijloc, Soos a rămas cu un pion în plus, ajungînd după mutarea a 39-a a negrului la poziția din diagrama II.

Soos a continuat cu 39...Nf4!?, mutare care din punct de vedere strategic este greșită deoarece schimbă nebulul bun, care atacă pionul c3, contra nebulului alb slab, redus la rolul de apărător al pionului c3. În afară de aceasta, o decizie atît de importantă nu trebuia luată înainte de întreruperea partidei. Negrul putea face două mutări de așteptare și, după trecerea controlului timpului, la analiza de acasă era desigur mai ușor de găsit planul corect de cîștig. Chiar dacă în acest plan ar fi intrat și schimbul nebulilor, el ar fi putut fi

efectuat după unele pregătiri, astfel ca să aibă loc în condiții mai bune decât în partidă.

II

Negru: B. Soos

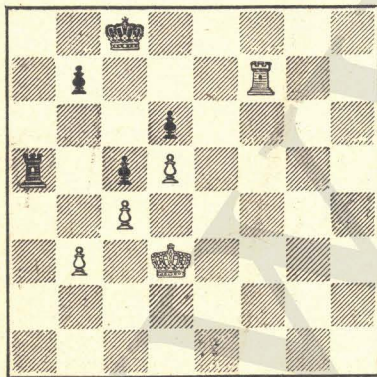
Alb: A. Günsberger
Negrul la mutare

A urmat: 40.N:f4 T:f4 41.Te2 T:g4. (Negrul supraestimează forța pionului său „h”. Mai prudent era 41...e5 42.Td2 T:g4 43.T:d6+ Rf5 44.Tb6 — 44.Th6 Tg7 — 44...h5 45.T:b5 h4 cu șanse de câștig) 42.T:e7 h5 43.Te6+ Rf5 44.T:d6 Te4 (Necesar pentru a apăra pionul b5) 45.Td5+ Te5 46.Td1 h4 47.a4! b:a4+ 48.R:a4 h3 49.e4 h2 și partida s-a dat remiză. Este greu de crezut că poziția din diagrama 2 nu poate fi câștigată de către un maestru și totuși, așa s-a întâmplat!

Un alt exemplu de imprecizie tehnică, de astă dată în apărare, îl constituie finalul partidei Ghișescu—Soos în care, după multe peripeții, s-a ajuns după mutarea a 55-a a negrului (T:a5) la poziția din diagrama III.

III

Negru: B. Soos

Alb: Th. Ghișescu
Albul la mutare

Fără îndoială, albul este în avantaj datorită poziției superioare a regelui și turnului său. Dar acest avantaj este oare suficient pentru câștig? După cât se pare, nu. Cum se întâmplă adesea în finalurile de turnuri, materialul redus rămas pe tablă ca și

lipsa de pioni liberi dau apărării șanse foarte bune.

Partida a continuat astfel: 56.Re4 Ta1! (Atacarea imediată a pionului b3 duce repede la pierdere: 56...Ta3 57.Rf5 T:b3 58.Re6 etc.) 57.Rf5 Te1 (Impiedică accesul regelui alb la e6) 58.Rf6 Te3 59.Te7 Th3 (Schimbul turnurilor duce la un final de pioni pierdut, iar luarea la b3 pierde cum am arătat mai sus) 60.Tg7 (60.Re6 Th6+) 60...Te3 61.Th7 b5! ? (De ce nu se apără negrul simplu cu 61...Te2 62.Te7 Th2. Atacul asupra pionului b3 nu joacă niciun rol în apărarea negrului. Important este numai ca la mutarea albului Re6, turnul alb fiind la e7, negrul să aibă la dispoziție șahul la h6. Nici mutarea din partidă nu pierde, dar pune negrului probleme mult mai grele de apărare) 62.c:b5 Te5 63.b6 T:d5 64.Tc7+ Rb8 (64...Rd8? 65.Tc6! Td3 66.b7 T:b3 67.Tc8+ și albul câștigă) 65.Re6 Td3 66.Rd7 d5? ! (Din nou negrul nu alege calea cea mai simplă. După 66...T:b3! 67.Rc6 Th3 68.Tg7 Th8 albul nu poate câștiga) 67.Rc6 Th3 68.Td7 Th6+ 69.Rb5! (După cum am arătat încă Salvio și Lucena, acum trei sute de ani, în finaluri de acest tip este important ca regele alb să ajungă la a6 fără ca turnul apărării să-l poată alunga cu un șah pe coloana „a”. După 69.R:c5 Th3 70.b4 Tc3+ 71.Rb5 Tc1 72.T:d5 Rb7 negrul obține remiza) 69...c4? (Poate că negrul își închipuia că va putea valorifica cei doi pioni „liberi”? O apărare simplă era aci 69...Th2 pentru a avea la dispoziție șahul pe coloana „a” în eventualitatea mutării Rb5—a6, de exemplu: 70.Ra6 Ta2+ 71.Rb5 Th2, sau 70.b7 Th6 71.R:c5 Ra7! 72.b4 Th1) 70.Ra6! Th8 (Acum turnul negru este legat de linia a 8-a și apărarea atinge maximumul de dificultate) 71.b4 c3 72.Tb7+ Ra8 73.Tc7 d4? (Ultima greșală, de astă dată iremediabilă. Negrul mai putea obține încă remiza cu 73...Rb8!, deoarece atacul din partidă nu merge, de exemplu: 74.T:c3 Th1!, sau 74.Tb7 Ra8 75.Ta7+ Rb8 76.b5 c2 77.b7 Rc7) 74.b5 Rb8 75.Tb7+ Ra8 76.Ta7+ Rb8 77.b7 Rc7 78.b6+ Rd7 (Sau 78...Rd6 79.Ta8 c2 80.T:h8 c1D 81.b2D+) 79.b8D+ și negrul a cedat.

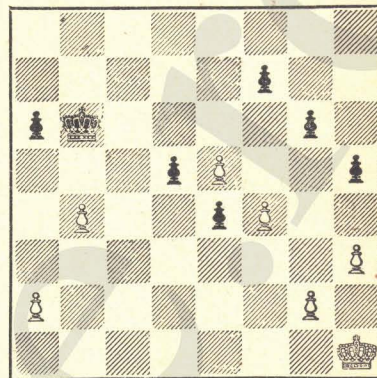
Chiar dacă analiza succintă pe care am dat-o mai sus nu epuizează posibilitățile poziției, este evident că negrul a lăsat să-i scape cel puțin 2—3 ocazii de a termina la egalitate această partidă.

Și acum, un ultim exemplu de apărare imprecisă, de astă dată într-un final de pioni (vezi diagrama IV).

Abia ieșit din criza de timp (sau poate nu observase acest lucru, Bozdoghina a jucat 41.a4? (In locul mutații corecte 41.g4! după care negrul este acela care trebuie să lupte pentru remiză). A urmat 41...d4 42.Rg1 d3 43.Rf1 și acum Soos a jucat 43...e3?? ceea ce după 44.g4! h:g4 45.h:g4 Rc6 46.f5 g:f5 47.g:f5 Rd5 48.e6 f:e6 49.f6 Rd4 50.f7 l-a costat

IV

Negru: B. Soos

Alb: C. Bozdoghina
Albul la mutare

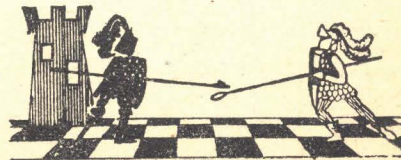
partida. In loc de aceasta, cu 43...h4! el ar fi putut bloca majoritatea alba pe flancul regelui, câștigând ușor partida.

Greșelile făcute în cele câteva exemple pe care le-am analizat în acest articol se datoresc, după părerea noastră, următoarelor două cauze. Pe primul plan stă superficialitatea și repeziunea cu care unii jucători (în special I. Szabó) joacă majoritatea pozițiilor de final, considerându-le mult mai simple decât sînt, în realitate. În al doilea rînd, se observă o lipsă de cunoștințe teoretice de bază. În acest fel se explică cum Soos a putut pierde finalul la Ghișescu (în care cunoaștea poziția clasicelor poziții ale lui Salvio și Lucena i-ar fi permis să obțină remiza fără greutate) și mai ales cel cu Bozdoghina (în care un rol a jucat și graba). Doar este cunoscut că doi pioni liberi depărtați câștigă întotdeauna împotriva a doi pioni liberi legați, dacă regii nu pot interveni decisiv.

Greșeli de felul acestora trebuie să pună pe gînduri pe jucătorii noștri frunțași. Este inutil să joci o partidă bine, să obții avantaj material sau pozițional, dacă realizarea lui este împiedicată de o lipsă de cunoștințe tehnice de bază, sau, ceea ce este și mai rău, de superficialitate în aprecierea șanselor și în tratarea poziției. Astfel stînd lucrurile, credem că este o datorie a antrenorilor noștri să acorde mai multă atenție finalurilor în cadrul pregătirii pe care o fac cu virfurile șahiste, pentru a îmbunătăți tehnica lor în această fază a partidei.

E. RUSENESCU
candidat de maestru

ȘAHUL PRIN CORESPONDENȚĂ

La sezișările și sugestiile repetate ale cititorilor, desigur, începînd cu acest număr, o rubrică permanentă pentru șahul prin corespondență.

Începem această rubrică cu o relatare despre concursurile organizate de revista „Magazin”, care s-au bucurat de un mare succes, și cu știri de la diferite concursuri interne și de peste hotare. În numerele viitoare iubitorii șahului prin corespondență vor găsi știri mai ample, partide, comentarii etc. Cu acest prilej invităm cititorii să ne trimită materiale privitoare la șahul prin corespondență în regiunea unde se află, precum și noi sugestii în legătură cu modul cum ar dori să fie întocmită această rubrică.

„Cupa Magazin”

În vara anului 1958 la rubrica de șah a „Magazinului” a apărut un anunț prin care cititorii erau informați că revista organizează turnee de șah prin corespondență. Anunțul a avut efectul dorit. La redacție a început să sosească un șuvoi nesfârșit de scrisori ale cititorilor care solicitau înscrierea. Peste 100 de scrisori au sosit în numai cîteva zile. Față de interesul deosebit stîrnit în rîndurile cititorilor, redacția a hotărît să dea amploare acestei inițiative și a organizat prima competiție populară de șah prin corespondență dotată cu „Cupa Magazin”. Într-un timp relativ scurt, la această competiție s-au înscris circa 500 de persoane! Ținînd seama că la puținele turnee organizate cu ani în urmă de reviste de specialitate au participat în medie 20—25 de jucători, se poate aprecia că organizarea competiției populare „Cupa Magazin” s-a bucurat de succes deplin.

Explicația acestui succes este ușor de găsit. Pe de o parte este vorba de marea răspîndire pe care șahul, ca formă de manifestare a culturii, a luat-o în țara noastră și care a adus acestui joc mase largi de adepți pasionați, disponibili pentru variate manifestări șahiste. Pe de altă parte este vorba de avantajele și frumusețea jocului prin corespondență, care dă posibilitatea unui studiu temeinic și unei activități competiționale regulate chiar și acelor care nu pot participa la concursurile obișnuite.

Participanții, din care marea majoritate n-au mai jucat șah niciodată prin corespondență, au fost repartizați în grupe de cîte șapte, urmînd să susțină cîte două partide cu fiecare din partenerii din grupă. În momentul de față, majoritatea acestor turnee s-au încheiat. Printre cîștigătorii grupelor se numără ing. C. Ștefaniu (București), N. Manolescu (Buzău), Ismail Noman (Constanța), Maricuțoiu Gh. (Roșiori de Vede), Gheorghiu Gabriel (București), Ad. Lapedatu (Ocna Mureș), N. Botezatu (Sînaia), Bredan Ion (Petroșani) etc. Cîștigă-

torii grupelor s-au calificat pentru etapa a II-a, semifinală, urmînd ca din cei aproximativ 70 de semifinaliști să se califice finaliștii care își vor disputa „Cupa Magazin”.

Forța de joc a concurenților a fost foarte diferită. Alături de cîteva jucători cu notă de candidat-maestru s-au înscris numeroși jucători de categoria întâi, a doua, a treia. Cea mai mare parte a jucătorilor nu au avut însă nicio categorie. De aici rezultă că și calitatea partidelor a fost foarte variată. Alături de partide bune, corect jucate, și care prezintă interes pentru deschidere, jocul de mijloc sau final, s-au disputat partide cu multe greșeli.

Pe măsură ce se terminau partidele, rezultatele au fost publicate în „Magazin”. În rubrica de șah a revistei au fost reproduse o serie de partide și, pentru stimularea participanților la competiție, unele din partidele jucate au fost comentate de maestrul sportului Petre Seimeanu, Theodor Ghițescu și Carol Partos. Altele au fost publicate cu comentariile jucătorilor care au cîștigat. Ne folosim de acest prilej și dăm alăturat o interesantă partidă jucată în grupa I a concursului.

Salutînd ideea organizării unui astfel de turneu, numeroși participanți la „Cupa Magazin” au făcut propunerea să se dea o mai mare amploare jocului de șah prin corespondență. Unii au propus organizarea unui campionat republican, alții au propus acordarea de categorii, dar cei mai mulți au propus să se organizeze turnee cu deschideri obligatorii. Dînd urmare acestei din urmă sugestii, revista „Magazin” a organizat circa 20 de turnee cu deschideri obligatorii.

Firește că lipsa de experiență în materie de organizare a unor asemenea concursuri a facilitat și apariția unor lipsuri. Regulamentul a prezentat unele lacune în ceea ce privește calcularea timpului de gîndire: datorită felului în care funcționează poșta jucătorii din orașe au fost favorizați. Lipsa unui corp de arbitri a făcut ca unele reclamații și litigii să nu fie rezolvate

prompt. Nu au fost luate măsuri suficiente nici pentru a preîntîmpina abandonarea concursului de către unii jucători care au căpătat poziții inferioare.

Prin interesul deosebit pe care l-a stîrnit, prin propaganda eficientă pe care o face, „Cupa Magazin” constituie fără îndoială o competiție foarte utilă, un jalon important pe calea răspîndirii tot mai largi a jocului de șah prin corespondență în țara noastră.

★

15. DESCHIDERE ENGLEZA

N. Manolescu
(Buzău)

C. Ștefaniu
(București)

Jucată în cadrul grupei nr. 1 din cadrul „Cupei Magazin”.

1.e4 e5 2.Cc3 Cf6 3.d3 d5 4.c:d5 C:d5 5.g3 Nb4 6.Db3 c6 7.e4 C:c3 8.b:c Nc5 9.Cf3 Df6! 10.Ng2 h6 11.0—0 0—0 12.Nb2 Cd7 13.d4 e:d 14.c:d Nb6 15.d5 Dd6! 16.Ted1 Cc5 17.Dc3 f6 18.d:c6 D:c6 19.Cd2 Ne6 20.e5 Dc7 21.e:f T:f6 22.Ce4 C:C 23.D:D N:D 24.N:C Tf7 25.Nd5 N:N 26.T:N Td8 27.Td4 b5 28.Tc1 T:T 29.N:T a5 30.Tc5 Td7 31.Ne3 b4 32.Rf1 Rf7 33.Tc6 Re7 34.Re2 Nd8 35.Nc5+ Rf7 36.Ta6 Td5 37.Ne3 Re7 38.Tg6 Rf7 39.Tc6 Nf6 40.Tc5? T:T 41.N:Tc5 Re6 42.Rd3 Rd5 43.Nf8 h5! 44.h4 g6! 45.Nh6 Nd4!! 46.f3 Ne5! 47.g4 Nf6!! și albul cedează această partidă în care finalul este deosebit de instructiv.

★

Pentru organizarea temeinică a activității jocului de șah prin corespondență în țara noastră, în cadrul Federației de șah a fost formată o subcomisie specială care va funcționa în cadrul Comisiei de competiții și clasificări. Sub îndrumarea biroului federal, subcomisia va iniția o activitate competițională adecvată și în primul rînd campionate republicane individuale și pe echipe.

★

La Federație a fost primită o invitație din partea șahiștilor germani pentru un meci prin corespondență, la 10 mese între echipele orașelor București și Berlin.

★

De curînd a început un meci triumfător prin corespondență, la care participă echipele „Petrolul” Ploiești, „B.S.G.”-Fortschritt-Thalheim (R. D. Germană) și „T. J. Lokomotive”-Pardubice (R. Cehoslovacă). Echipa ploieșteană este formată din următorii jucători: Gh. Mîțelul, Petre Seimeanu, Paul Diaconescu, Florin Gheorghiu, I. Opreșcu, I. Aldea și V. Cotrova.

★

În meciul prin corespondență dintre echipele reprezentative ale R.D. Germane și Franței jucătorii germani conduc cu 3½—1½. În meciul dintre echipele secundă conduc de asemenea jucătorii germani cu 7—3.

SAHmagazin

ȘTIAȚI CĂ...

...Primul premiu de frumusețe pentru o partidă a fost decernat la turneele din New York din anul 1876 și a fost obținut de Bird pentru partida sa cu Mason?

...Pierre Charles Fournie de Saint Amant, marele popularizator și maestru al șahului francez din prima jumătate a secolului trecut, a fost în tinerețea sa secretar al guvernatorului coloniei franceze Guyana din America de sud? Comerțul cu sclavi era pe atunci în plină floare și Saint Amant a fost atât de revoltat de această stare de lucruri, încât a scris și publicat în 1821 o broșură în care înfieră negocul cu sclavi, fapt care i-a atras ura autorităților coloniale. El a fost îndată destituit din postul său și trimis înapoi în Franța.

...Cel mai lung meci din istoria șahului a fost fără îndoială cel disputat în 1834 la Londra între francezul La Bourdonnais și englezul Macdonnell, care a durat aproape patru luni? S-au disputat nu mai puțin de 85 de partide La Bourdonnais câștigând 45, Macdonnell

27, iar 13 terminându-se remize. Se juca zilnic cu excepția duminicii de la orele 12—19. Nu este de mirare că după terminarea meciului Macdonnell, care avea o constituție debilă, se îmbolnăvi grav de nervi, boală care avea să-i fie fatală.

...Numeroase surse istorice din secolele trecute relatează despre marea popularitate a jocului de șah în Rusia și despre apreciablea forță de joc a șahiștilor ruși? Astfel un manual din sec. 17 de Gustav Selenus citează o scrisoare din Polonia în care se spune: „Rușii, sau Moscoviții, joacă șah cu ingeniozitate. Indemnarea lor la acest joc este atât de mare încât, după părerea mea, alte popoare nu îi pot egala cu ușurință”.

...Intr-unul din numerele revistei engleze Chess Monthly din anul 1882 a apărut o problemă de Babson — mat în 1220 de mutări!? Pentru a face dezlegătorilor viața și mai amară se puneau condiția ca albul, înainte de a da mat, să-l silească pe regele negru să facă trei tururi complete ale tablei tre-

când prin fiecare din cele 64 de câmpuri.

...Marele jucător francez Philidor, considerat ca un geniu șahist al secolului al 18-lea și totodată un pionier al teoriei moderne a șahului, a murit în exil și mi-zerie și că nici o piatră fu-

nerară nu marchează locul unde a fost înmormântat și nu se știe nici măcar unde a murit?

...Primul turneu internațional feminin a avut loc la Londra de la 22 iunie—3 iulie 1897?

SONETUL ȘAHULUI

Eu lupt pe câmpuri vechi de bătălie,
cu o armată instruită bine,
dar lupta mea nu seamănă ruine,
oricât aş vrea de crâncenă să fie.

Cu tactică și fină strategie,
mă apăr sau atac (cum îmi convine)
și n-am rival să semene cu mine,
când este vorba despre măiestrie.

„Ostașii” mei, în orice colț de lume,
au misiunea bine precizată
să cucerească numai un... renume.
Și-oricât e-ntrecerea de-nerșunată
(chiar dacă uneori se mai amină) —
sfârșitul e o... stringere de mână.

MIRCEA CODRESCU

IN PATRU RINDURI

Unui maestru care s-a
mutat de curînd în noua
locuință ce i s-a repar-
tizat.

Il văd satisfăcut
Și nu e de mirare:
maestrul a făcut
o splendidă... mutare.

MIRCEA CODRESCU

Activitatea șahistă în țară

COMPETIȚII ÎN CINSTEA ZILEI DE 30 DECEMBRIE

BRĂILA

Asociația sportivă „Voința” a organizat în cursul lunii decembrie anul trecut la Brăila o întâlnire tri-unghiulară la care au participat echipele de șah ale asociației Voința din orașele Tecuci, Galați și Brăila. Cupa, care a fost oferită de asociația gazdă, a fost câștigată de reprezentativa brăileană.

V. Heinze

ORAȘUL STALIN

Echipa de șah a Palatului Pionierilor din Capitală s-a întâlnit la Orașul Stalin cu echipa Palatului

Pionierilor din localitate. Întrecerea a stîrnit un viu interes printre pionieri. Rezultatul tehnic: 5—2 pentru echipa pionierilor bucureșteni.

S-au remarcat: Sorin Segal, Drăgan Ion, Sebescu Ion, Brill Andrei, Săpina Fani (București), Baci Alin și Iacob Paul (Orașul Stalin).

T. I.

TURNU-SEVERIN

Comisia orașenească de șah a organizat cu sprijinul consiliului U.C.F.S. din localitate un reușit sim-ultan, care a avut loc la Casa Pionierului la mijlocul lunii decem-brie anul trecut.

Simultanul a fost susținut de ju-cătorul Ilie Chivu din localitate, care a avut de înfruntat rezistența a 11 pionieri. Rezultat: + 10—1. La masa a VII-a a câștigat pionierul Gh. Boulescu de la Școala de 7 ani Nr. 3, care a fost premiat cu mate-rial sportiv și didactic.

(G. Manafu, corespondent)

TIMIȘOARA

Semi-finalele campionatului orașenesc

Recent s-au disputat la Timișoara semifinalele campionatului orașenesc pe anul 1959. Au participat 23 ju-cători, împărțiți în două grupe. În grupa A, cu 11 jucători, au fost ur-mătoarele rezultate: 1. C. Roțaru

9½ p. 2. I. Mendelsohn 6 p. 3. C. Zibacinski 6 p. etc. In grupa B, cu 12 jucători, pe locul I s-au clasat L. Orban și A. Jicman cu 9 p. Pe locul 3 M. Rozvan cu 8½ p.

Campionatul orașului Reșița

La finala campionatului pe anul 1959 au participat 12 jucători. Pe locul I s-a clasat jucătorul de categoria I, C. Butnaru, care a obținut totodată titlul de campion.

FINALA CAMPIONATULUI ORAȘULUI IAȘI

La jumătatea lunii decembrie anul trecut s-a încheiat finala campionatului orașenesc, la care au luat parte 11 jucători de categoria I. După o luptă strinsă clasamentul are următoarea înfățișare: 1. I. Moisini 8½ p. 2. A. Marcovici 8½ p. 3. C. Ciochină 8 p. 4. I. Ludașel 6 p. 5. T. Iordache 5 p. 6. N. Gaidagis 4½ p. 7—8. B. Ponomarev și A.

Polingher 4 p. 9. M. Cojocaru 3 p. 10. B. Tovstiu 2 p. 11. D. Bojan 1½ p.

Primii doi jucători, care au îndeplinit în urma acestui concurs normele pentru categoria de candidat de maestru, vor juca între ei, conform regulamentului, un meci de 4 partide pentru desemnarea campionului.

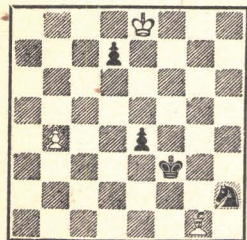
STUDII IMPOSSIBILE

Studii

Concursul nostru internațional, 1959

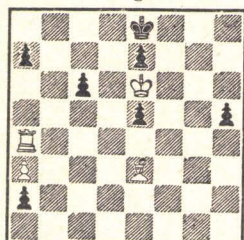
Arbitru: P. Farago (Cluj)

A. Herberg
München

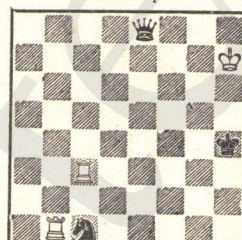
402 Alb câștigă

L. Prokes
Praga

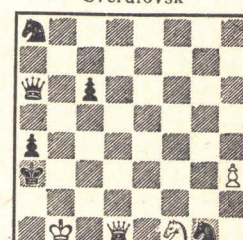
403 Alb câștigă

F. Bondarenko
Simferopol

404 Alb câștigă

V. Bron
Sverdlovsk

405 Alb câștigă

DEZLEGĂRI

393 — L. Prokes (Ra2, Tf2, Nd2 Fc6/Re8, Tc4, Pa4 — alb câștigă).

1.Tf6 Tc2+ (1...Re7 2.Ng5) 2.Rb1 T:d2 3.Tf8+! R:f8 4.c7 câștigă.

394 — G. Kasparian (Ra1, Nd3, f6, Cd5, e7, Pf3/Rb3, Dd8, Na8, Pf4 — remiză).

1.Cc6 D:d5 (La alte plecări ale damei negre, atacul continuă în principal cu 2.Cd4+) 2.Nc2+ Rc4 3.Nd3+ Rc5 4.Ne7+ Rb6 5.Nd8+ Rb7 6.Ne4

Dd1+ 7.Ra2(b2) Dd2+ 8.Ra1! Ra6 9.Nd3+ Rb7 10.Ne4 Rc8 11.Nf5+ Rb7 12.Ne4 Dc1+ 13.Ra2 Dd2+ 14.Ra1 cu repetare de mutări. Trimiterea dezlegărilor la acest studiu a fost prelungită cu o lună de la publicarea poziției rectificate.

395 — G. Popov (Rh3, Nf7, Ch5, Pb6, c6, f6, g2, g3, g4/Rh1, Ce1, Pb3, c7, e4, g5 — alb câștigă).

1.Cf4 b2 2.Na2 Cd3 3.C:d3 e:d 4.b7 d2 5.b8T! d1C! 6.T:b2 C:b2 7.f7 Cd3 8.f8T! Rg1 9.Nc4 Cf2+ 10.T:f2 R:f2 11.Rh2 câștigă.

396 — A. Herberg (Ra5, Tf8, Pf4, f7, h2/Rh6, Th7, Pb5 — alb câștigă).

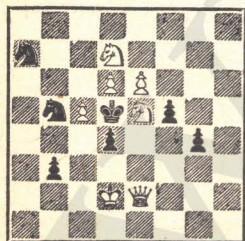
1.f5 (Impotriva amenințării Rg6) 1...b4 (Pregătind Rg7) 2.Ra4! b3 3.Ra3 b2 4.Ra2 Rg7 5.Tb8 R:f7 6.Tb7+ Rg8 7.T:h7 R:h7 8.h4 Rg7 9.h5 câștigă.

Probleme

Concursul nostru internațional, 1959

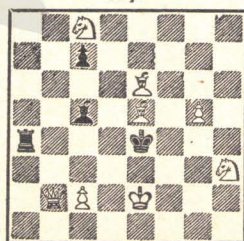
2 mutări A. Pituk (Banska Stiavnica)
3 mutări V. Șif (Moscova)

L. Bukovinszky
Sibiu

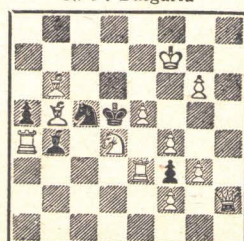
1327 2 ♚

A. Cubat
Iași

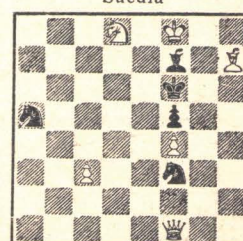
1328 2 ♚

P. Petkov
R. P. Bulgaria

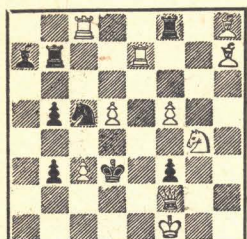

1329 2 ♚

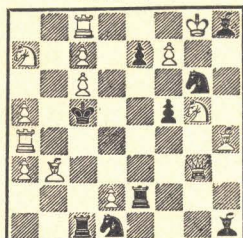
H. Hermanson
Suedia

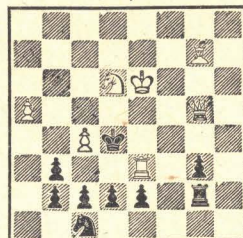
1330 2 ♚

H. Hermanson
Suedia

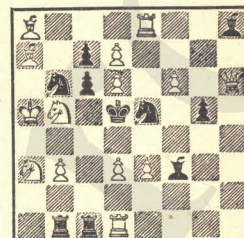
1331 2 ♢

V. Bron
U. R. S. S.

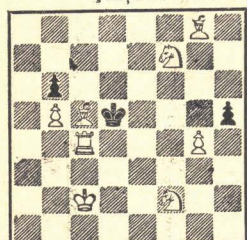
1332 3 ♢

G. Goșman
Tînfari

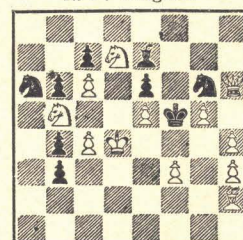
1333 3 ♢

M. Manolescu
București

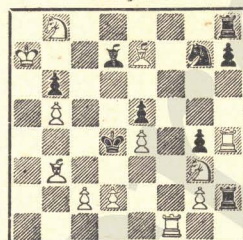
1334 3 ♢

G. Goșman
Tînfari

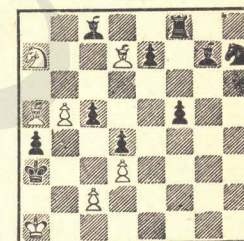
1335 3 ♢

P. Petkov
R. P. Bulgaria

1336 3 ♢

S. Balcu
Timișoara

1337 3 ♢

B. Săvulescu
Slănic

1338 3 ♢

1232 — S. Balcu 1.Td3—h3! (2.d3) 1...Td1, Cf4, T:d4 2.N:e2, Ce3, Dc7 mat Incercări: 1.Te3? Cf4!; 1.Tf3? Td1!; 1.Tg3? T:d4!

1233 — E. Gheorghiev Joc aparent: 1...Cd7, Cf3, C:c4 2.C:c6, Cb3, D:c4 Soluția: 1.Df7:g7! (2.De5) 1...Cd7, Cf3, C:c4, Nc3 2.D:d7, D:e4 mat. Cursă: 1.f:e7? Tg3! 2.?

1234 — N. Kasceev Intenția autorului: 1.Da6 (2.Nc5) dar merge simplu 1.Cc4+ Rc6 2.Nd7 mat

1235 — P. Petkov Joc aparent: 1...R:d4, e:d4 2.f3 Dc1. Cursă: 1.Dg3? (2.Dc3) 1...R:d4, e:d4 2.De3, D:c7 mat, dar 1...b4! Soluția: 1.Dg1—g6! (2.Td5) 1...R:d4, e:d4 2.Ne3, Dc6 mat. Tema Zagoruiko într-o formă plăcută.

1236 — N. Dimitrov Intenția autorului: 1.Dd6! (2.D:h6) 1...f:g4 2.Cg3! Problema se rezolvă însă brutal prin 1.N:h3 și 2.D:f5

1237 — A. F. Ianovici Intenția autorului: 1.Ta5! (2.Nb4 și 3.Nc3) cu variantele: 1...Te5 2.Ta4+; 1...Ce5 2.Nc5+; 1...e5 2.N:e2 și 1...d5 2.Ca7! Problema este însă insolubilă după 1...Cc2!

1238 — D. Kanonik 1.Rf8—e7! (2.D:a5+ R:c6 3.Nd5) 1...Te4+ 2.Ce5+; 1... Cf4 2.Rd7! Cursă: 1.Nc3? Rb5! Poziția aceasta reprezintă o reconstrucție a problemei 1121 din Nr. 4/1958.

1239 — P. Petkov Joc aparent: 1...b2 2.Dd3+; 1...N:f2 2.Td3+ Soluția: 1.Te3—e1! (2.Dc1+) 1...b2 2.Dd1+; 1...N:f2 2.Td1+ etc.

1240 — N. Botezatu 1.Dc1—a3! (2.Da4) 1...C:a3, N:a3 2.Tb6, Ce5

1241 — L. Bratosin 1.Nd4—f6! (2.c4)

1242 — A. Cubat (cu nebulă neagră pe b2) 1.Df6—f3! (2.Tb4) 1...N:d4 2.De2; 1...C:d4 2.Ce5; 1...T:d4 2.D:b3. Antitriplu +, tema Stocchix într-o formă foarte economică și plăcută.

1243 — T. Garai Incercări: 1.a8C? c5!; 1.b4? Cd4! Soluția: 1.Nd8—e7! (zugzwang)

1244 — N. Kasceev 1.Tf3! dar se rezolvă și prin 1.Dh8+ și 2.D:c3

1245 — N. Lența 1.Dh2—f2! (2.T5:e6) 1...R:e5, R:e7 2.D:f4, Df8; 1...N:e5, C oriunde 2.Td7, Dc5 (d4) Un merdith bun pentru un debutant.

DEZLEGĂRI

1246 — P. Petkov Joc aparent: 1...Nb7, Nb5+, e3 2.D:b7, D:b5, Dg2 Soluția: 1.Db2—f6! (2.Dd6) 1...Nb7, Nb5+, e3 3.N:b7, T:b5, Df3. Trei mături schimbate, între care două contrașahuri.

1247 — A. Nagy (Vezi rectificarea din Nr. 5/1959). 1.Cg2—e3! (2.Cf5+ și 3.Cd7) 1...R:e3 2.De2+ Rd4 3.Ce6; 1...Cd6 2.Ce6+ R:e3 3.De2; 1...Cf6 2.Ce6+ R:e3 3.C:c4; 1...Re5 2.Cd7+ Rd6 3.Cf5. Primele două variante alcătuiesc tema maturilor reflexe: ordinea mutărilor albe se inversează. De asemenea există încă un reflex între amenințare și cea de-a treia variantă. O problemă cu o cheie excelentă și un conținut atrăgător.

1248 — S. Balcu Cursă: 1.Cd oriunde? e4! 2.?, 1.Ce5? Cf6! 2.?, 1.C:e5? Ce3! 2.?, Soluția: 1.Te2—e3! (2.Tc4) 1...C oriunde 2.Te4; 1...Cf6 2.Dc5; 1...Cc3 (e3) 2.d:c3 (d:e3) mat. O problemă excelentă.

1249 — L. Bratosin Joc aparent: 1...Cg5, Cd8 2.Dd3, Dc3 Soluția: 1.Ce4—c5! (2.Ce6) 1...Cg5, Cd8 2.Dc3, Dd3 mat. O frumoasă realizare a temei maturilor reflexe.

1250 — D. Kanonik 1.De5—d4! (2.Dd8) dar merge și 1.Df4

1251 — N. Kasceev Intenția: 1.Ce6—d8!, însă se rezolvă și prin 1.Dc7+ R:e6 2.Dd6 mat

1252 — M. Petrescu Joc aparent: 1...Rd4, Rf4 2.Nb2, Nd6 mat. Cursă: 1.Cb8? c5! 2.?, Soluția: 1.Ca6—c5! Rd4 (Rf4) 2.Cf3 (Cd3)

1253 — P. Petkov Joc aparent: 1...Td5 (Cb2, Ne4)+ 2.D:d5 (D:b2, D:e4) Soluția: 1.Db7—f7! (2.Df5) și acum la contrașahurile inițiale albul are alte răspunsuri de mat.

1254 — dr. S. Pirrone Joc aparent: 1...Ne3 (N:f2) 2.Dd1 (Dd2) Cursă: 1.Dd7—h3? Ne3 (N:f2) 2.D:e3 (Td2) dar 1...e3! 2.?, Soluția: 1.Dd7—f5! (tempo) 1...Ne3 (N:f2) 2.Tel (D:f2); 1...Nc3 (Rd3) și 1...e3 2.D:e4 și 2.Tel mat O problemă reușită și interesantă în conținut.

1255 — P. Leibovici 1.Ne1—d2! (2.Tc4) 1...Ne6 (Ce6) 2.Cf3 (Nb3); 1...Ne2 (Ce2) 2.Chf5 (Nb5) etc. Două perechi de frumoase interferențe între calul și nebulul negru.

urmate ce mutări liniștite ale albului. Păcat că mecanismul problemei nu a permis autorului să introducă o cheie lungă!

1256 — L. Bratosin Joc aparent: 1...Te4, Te5, Cd1 2.Cf3, N:e5, Dc4 Soluția: 1.Dc8—e8! (2.Dc3) 1...Te4, Te5, Cd1 2.D:e4, D:e5, D:a4; 1...Cc4 2.Cf3.

1257 — T. Garai 1.Dg3—e5! (zugzwang) 1...Nc5 (Te5) 2.De8 (Cb6) Tema Grimshaw. 1...T:e5 (T:d6) 2.T:d4 (Db5); 1...Ng1 (Nb2) 2.Dal (Cb6) Tema „focacelor”.

O combinație interesantă a celor două teme clasice.

1258 — N. Kasceev 1.Cf4—h5! (2.Cf6) 1...Ce7 oriunde 2.Df5; 1...C:d5 2. Dg2; 1...T oriunde 2.D:d3; 1...T:d5 2.Df4. Tema Ural: apărare prelungită cu autoblocarea aceluiași câmp în gradul II al apărării.

1259 — P. Petkov Joc aparent: 1... Cd4 (Ce3)+ 2.D:d4 (:e3) Soluția: 1.Db6—b3! (2.Dd5) 1...Cd4 (e3)+ 2.T:d4 (e3) mat. Din nou mături schimbate la contrașahurile negrului, ideea preferată a compozitorului bulgar.

1260 — A. Akerblom Intenția autorului: 1.Db6—b5! cu amenințarea 2.Dd5 și 3.g4, dar problema se rezolvă spre regret, și prin 1.f3 sau chiar 1.D:d4

1261 — A. Akerblom 1.b4—b5! (2.Cc3!) 1...N:b5 2.Cg3!; 1...Nc2 2.Tde5!; 1...Nc2 2.Cc3!; 1...Cf7 2.T:f7+; 1...Cg6 2.T:g6+ etc.

1262 — D. Kanonik Autorul își va publica problema în altă formă.

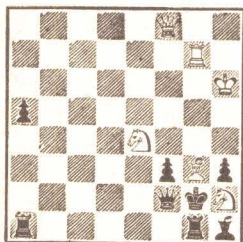
1263 — A. Kalinin 1.Cd6—e4! (zugzwang) 1...Cf3 2.Cf2+! D:f2 3.N:g6; 1...Cd5 2.Cc5+! D:c5 3.N:g6; 1...a2 2.Cb4+ etc. Cursă: 1.Te5? Dc5!!

1264 — A. Oreșin 1.Tf2—f4! (2.C:c4+ C:c 2.Te4) 1...D:b5! 2.Nd4+ T:d4 8.Cc6; 1...Dc5 2.Cd3+ T:d3 3.D:e7; 1...e6 2.Dc7+ Nd6 3.Cd7; 1...Dc3 2.N:d2! Două surprinzătoare interferențe ale acțiunii nebulilor negri efectuate de dama neagră! Jocul suplimentar bun. O problemă cu un conținut strategic deosebit.

1265 — C. și D. Soreanu 1.Cd3—c5! Cf7 2.De4+ Rf6 3.Cd7; 1...Cg6 2.Dd7+ Rf6 3.Ce4 În cele două variante piesele albe își schimbă reciproc locurile.

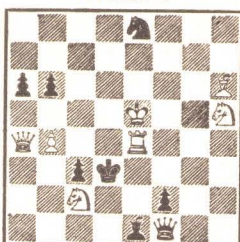
Seleționări

L. Zagoruiko
Camp. U. R. S. S., 1958
Premiul I

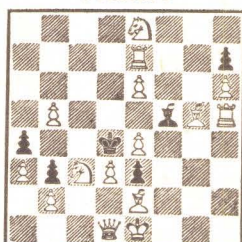
A. 2 ♢

A. Dombrovikis
Probleemblad, 1958
Premiul I

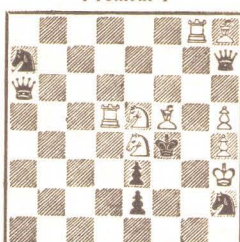
B. 2 ♢

A. Pituk
Concurs cehoslovac, 1958
Premiul I

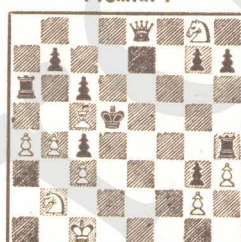
C. 2 ♢

H. Musante
Arbejder Skak, 1957
Premiul I

D. 2 ♢

L. Loşinski
B. C. F. 1958
Premiul I

E. 3 ♢

DEZLEGĂRI

A. — Curse: 1.Df4? Db6+! 1.Dd6? Da7! Soluția: 1.Df8—b8! (2.N:f2) 1...De3+, Db6+, Dd4, Da7 2.Nf4 (d6, e5, c7) mat Un mecanism interesant în cursă: dama albă interferează propriul nebul, singurul cîmp bun fiind b8!

B. — Curse: 1.Nc1? (2.Cf4) 1...Nd2! 1.Cg3? (2.Td4) 1...De2! Soluția: 1.Cc2—e3! (2.De2) 1...Nd2 2.Cf4; 1...De2 2.Td4. Apărările din curse devin slăbiciuni în urma închi-

derii diagonalei și verticalei nebulului și, respectiv, turnului alb.

C. — Joc aparent: 1...Rc5 2.N:e3; 1...Re5 2.d4; 1...N ad lib. 2.Nf6 Soluția: 1.Cc3—d5! (blocadă completă) 1...Rc5 2. d4; 1...Re5 2. Nf6; 1...N ad lib. 2.N:e3 Tema Lacny: maturile aparente la cele trei apărări negre se schimbă în soluție între ele (în lanț ciclic).

D. — Curse: 1.Cd2? (2.Td4) 1...Cc6 (b5) 2.Cg6 (Cd3), dar 1...e:d2! 2.Cc5! (2.Td4)

1...Cc6 (b5) 2.Ce6 (Ccd3), dar 1...Dg6! Soluția 1.Cf5—g3! (2.Td4) 1...Cc6 (b5) 2.Dh6 (C:e2) Tema Zagoruiko fără joc aparent.

E. — 1.De3 (e2, d1)? Te4! 2.? Soluția: 1.De8—e7! (2.Cd1! Te4 3.Dd6) 1...Th5 2.De2! Te5 3.D:c4; 1...Th6 2.De3! Te6 3.Dd4 Tema „română”: albul prin amenințare abate piesa apărătoare de pe linia de acțiune eficace pe o altă linie, de unde în apărare își creează slăbiciuni.

M. MILESCU

Partida și compoziția

A existat întotdeauna o strînsă legătură între jocul practic și compoziția șahistă, între partidă și studiu. Nu rareori se întîlnesc situații cînd un studiu de final este anticipat de vreo partidă sau cînd într-o partidă dintre doi jucători survine o poziție ce amintește de un studiu sau în orice caz mijlocul de rezolvare a ei se bazează pe o idee de studiu.

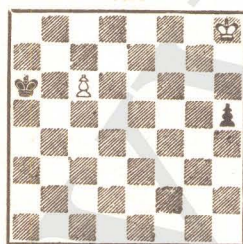
Este deci firesc faptul că ațiția mari jucători se ocupă cu compunerea de studii, un domeniu atît de apropiat de jocul practic, precum și faptul că toate tratatele de sfîrșituri de partidă își aleg majoritatea exemplelor din compoziția artistică.

În rubrica noastră prezentăm cititorilor exemple diferite care ilustrează reciprocitatea cîe idei în partidă și studiu, interferența de preocupări ale jucătorilor și compozitorilor de studii. Studiarea acestor exemple va reuși, credem, să infirmе păreră greșită a acelor care privesc compoziția șahistă ca fiind ruptă de izvorul ei principal — partida practică — și totodată să ofere celor interesați un material bogat în fapte, instructiv.

ISTORIA ADEVARATĂ A UNUI STUDIU CELEBRU

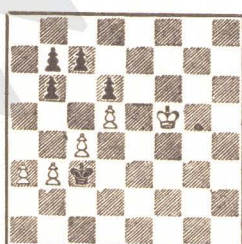
Anul cînd a apărut studiul din diagrama I a lui Reti a însemnat aproape o revoluție în compoziția artistică de finaluri, deoarece soluția acestei poziții este întemeiată pe o idee cu totul paradoxală; deși regele alb se află pe ultima linie față de pionul negru „h”, albul reușește totuși să facă remiză printr-o manevră rămasă unică în istoria șahului și care a dat prilej multor compozitori s-o utilizeze, amplificînd-o, în lucrările lor artistice.

I
R. Reti
Kagans Neueste
Schachnachrichten
1921

Remiză

II
C. Schlechter-G. Marco
Viena, 1893, Mecî

Albul mută, remiză

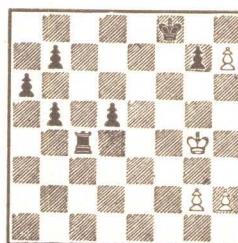
Iată soluția: 1.Rg7 Rb6 2.Rf6! h4 3.Re5!! h3 (3...R:c6 4.Rf4!=) 4.Rd6! h2 5.c7 Rb7 6.Rd7 etc.; 1...h4 2.Rf6 Rb6 (2...h3 3.Rb6) 3.Re5 etc.

Cercetînd în colecția noastră partidele marelui jucător român din secolul trecut G. Marco, am descoperit o poziție survenită într-o partidă a sa cu C. Schlechter, în care este prezentă în formă embrionară ideea din stucîul lui Reti. Albul la mutare a jucat 1.Re6, după care s-a continuat astfel: 1...R:b3 2.Rd7 R:c4 3.R:c7 R:d5 4.R:b6! Rc4 5.R:b7 (Acum se pare că albul este pierdut, dar Schlechter găsește manevra de remiză amintită și care l-a adus lui Reti gloria nu numai de mare jucător ci și de compozitor) 5...d5 6.a4 Rb4 6.Rb6!! (Poanta pe care o găsim dezvoltată în studiul lui Reti) 6...d4 7.a5 d3 8.a6 d2 etc.; 6...R:a4 7.Rc5! remiză.

CUM POATE FI PRELUCRATĂ O POZIȚIE DE PARTIDA

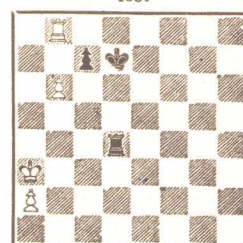
Diagrama III reprezintă un moment interesant dintr-o partidă jucată la începutul veacului nostru. Albul, fostul campion mondial Emanuel Lasker, are un periculos pion avansat pînă pe linia

III
Dr. Em. Lasker-Loman
Simultan, Londra
1901

Albul mută

IV
J. Moravec
Lepziger Neueste
Nachrichten
1937

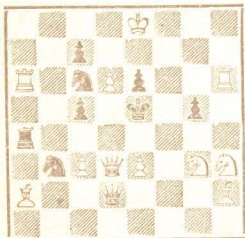
Alb cîștigă

a 7-a care, se pare, nu mai poate fi oprit. Dar negrul găsește o combinație spectaculoasă, prin care nu numai că se salvează, dar reușește să și cîștige. S-a jucat astfel: 1.Rg5 Th4! 2.R:h4 g5+! 3.R:g5 Rg7 și apoi pionul negru de pe flancul cămei n-au mai putut fi opriți. Această idee a încîntat pe mulți compozitori de studii (ea s-a mai întîlnit de altfel, mai tîrziu, și în alte partide), dar cea mai frumoasă realizare pornind de la poziția în care a căzut victimă Lasker este studiul alăturat al compozitorului ceh J. Moravec. Iată soluția acestui studiu: 1.Td8+! R:d8 2.b7 Tb4! 3.R:b4 c5+ (Se pare că negrul se salvează) 4. Rb5! (Iată unde intervine fantezia creatoare a compozitorului: soluția se prelungește, folosind poziția rezultată în scopul creării unei plase de mat!) 4...Rc7 5.Ra6 Rb8 6.Rb6 c4 7.a4 c3 8.a5 c2 9.a6 c1d 10.a7 mat.

Din istoria compoziției șahiste (X)

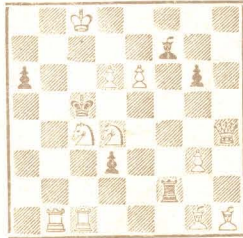
La problema XLIX alegerea mutării de mat este impusă de necesitatea de a ataca unul din acele două cîmpuri de refugiu, rămas liber, după suprimarea celui alt prin mutarea de apărare, ceea ce ne îndreptățește să o considerăm de tipul III. Cheia 1. Dg6! creează două cîmpuri de refugiu „d5” și „d6” și amenință cu 2. D:e6 mat. Apărările tematice constituie două perechi de variante conjugate: 1...Cbd4 2. Ce2 mat (2. De4 mat? R:d6) și 1...Ccd4 2. De4 mat (2. Ce2 mat? Rd5); 1...Dd5 2. Ce4 mat (2. D:g5 mat?, R:d6) și 1... D:d6 2. D:g5 mat (2. Ce4 mat?, Rd5). În prima pereche de variante negrul dezinterceptează alternativ cîte o figură albă ce acționează asupra unuia din cele două cîmpuri de refugiu, pe cînd în perechea a doua negrul însuși le blochează.

XLIX. A. Dobordjghinidze
Pr. I-II „ex-aequo”
conc. clubului VTSP, 1940

2 ♚

L. S. P. Kriucikov
Pr. III
conc. clubului VTSPS, 1938

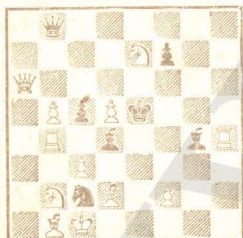

2 ♚

Aceluși tip aparține și problema L, albul fiind constrîns să aleagă mutarea de mat astfel, încît să atace cu mutarea de mat și cîmpul devenit liber în urma obstrucțiilor provocate de turnul negru. După cheia 1. De7! (amenință 2. Da7 mat), obstrucțiile turnului dau naștere la următoarele variante conjugate: 1...Tg2 2. Dg5 mat (2. Cb6 mat?, Tc2) și 1...Tf3 2. Cb6 mat (2. Dg5 mat, Tf5); 1...Tc2 2. De7 mat (2. d7 mat? R:c4) și 1...Tb2 2. d7 mat (2. De7 mat? Rb4).

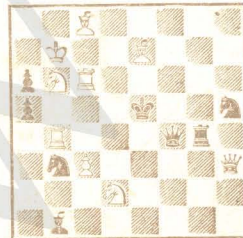
Inițial, problemele pe tema anti-cual se compuneau în forma cea mai simplă, cu o singură pereche de variante conjugate; la mutarea de mat albul trebuia să aleagă o mutare din cele două posibile. Ulterior, însă, tema a fost dezvoltată prin introducerea posibilităților de mat în mai multe feluri și, implicit, a mai multor efecte utile de răsturnare a încercărilor. Reuniunea a trei sau patru (chiar cinci) variante antitriplu, respectiv anticevacruplu conjugate, constituie tema antitriplu (anticevacruplu). Aici, răspunsurile negre a, b și c produc aceleași efecte negative care — considerate ca atare, adică izolate de efectele utile pe care le conțin — ar permite trei continuări cu mat A, B și C, dacă n-ar fi eliminate, prin aceste efecte, cîte două, cel de al treilea rămînd valabil: B și C după apărarea a, A și C după apărarea b și A și B după apărarea c. Pentru acest motive, construirea problemelor pe tema antimultiplu prezintă dificultăți însemnate.

LI. S. P. Kriucikov
Pr. I-II „ex-aequo”
conc. „64”,
1937

2 ♚

LII. L. I. Loșinski
Pr. I „Marceilles”,
1946

2 ♚

Problema LI reprezintă o realizare a temei antitriplu, demnă de admirație prin faptul că menține riguros identitatea efectelor antitriplu în cele trei variante tematice: la eliminarea unei încercări de mat, albul trebuie să evite slăbirea poziției proprii prin interferarea figurii albe care a fost mai înainte dezinterceptată de negru prin mutarea de apărare (efectul de tipul II,

iar a doua încercare de mat este respinsă printr-o apărare directă (efectul de tipul I). După cheia 1.Dh6!, albul amenință 2.Df4 mat. Prin cele trei mutări de apărare se ridică obstrucția liniilor de acțiune ale figurilor albe asupra cîmpului de refugiu „e4”, existent în poziția inițială, devenind posibile maturile prin 2.Cc4 mat, 2.Cd3 mat și 2.f4 mat, cîn care se elimină în fiecare variantă cîte două, prin efecte antitriplu:

1...Nf5 2. Ce4 mat (2.f4 mat? Re4 și 2.Cd3 mat? N:d3)
1...Ne3 2. Cd3 mat (2.Cc4 mat? Re4 și 2.f4 mat? N:f4)
1...Ce3 2.f4 mat (2. Cd3 mat? Re4 și 2.Cc4 mat? C:e4)

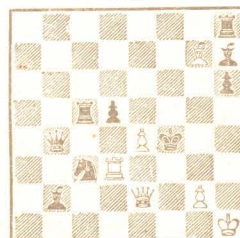
În problema LII, după cheia 1.Df3! (amenință 2.Dd5 mat) apar trei variante tematice, rezultate în urma deplasării damei negre, fapt care permite deschiderea coloanei „f” pentru dama albă (efect negativ al apărării) și face posibile trei mături: 2.Nd6 mat, 2.Cd7 mat și 2.Te6 mat. Însă, prin apărările tematice, unul din aceste mături este împiedicat în toate variantele, prin legarea figurii albe — efectul de tipul I, în timp ce anihilarea matului al doilea nu este atît de precisă ca la problema anterioară: la primele două variante ea se face prin apărare directă, iar la a treia variantă prin obstrucția diagonalei h1—a8. Totuși aceste apărări, deși au conținutul strategic diferit, aparțin tipului I: 1...Df7 2.Cd7 mat (2.Nd6 mat?? și 2. Te6 mat? D:e6) 1...D:b4 2.Te6 mat (2.Cd7 mat?? și 2.Nd6 mat? D:d6) și 1...De4 2.Nd6 mat (2.Te6 mat?? și 2.Cd7 mat? Rd5).

Am arătat mai înainte că unul din dezideratele de bază ale problemei cu tema „combinații în încercări la mutarea de mat” (antidual; antimultiplu) a fost identitatea, în toate variantele tematice, a conținutului strategic din efectele utile ale mutărilor de apărare, prin care se elimină încercările albului ce a da mat în mai multe feluri. Respectarea acestui deziderat la probleme pe tema antidual nu este greu de îndeplinit. Însă am putut constata că, o dată cu creșterea numărului variantelor, acest deziderat devine tot mai dificil de îndeplinit.

În consecință, s-a renunțat la identitatea momentelor de apărare prin care se răstoarnă încercările de mat, ceea ce a contribuit la elaborarea „temei apărărilor suplimentare”. În esență, această temă se aseamănă cu tema antimultiplu, deoarece și aci se obține, după cîteva mutări de apărare contra amenințării principale, același efect negativ (spre exemplu autoblocarea cîmpului de refugiu) în urma căruia devin posibile cîteva mături. Alegerea unuia singur, cel efectiv, este determinată de existența în mutările de apărare a momentelor utile suplimentare, fără ca conținutul lor strategic să fie identic, ceea ce împiedică toate măturile de mat, afară de unul.

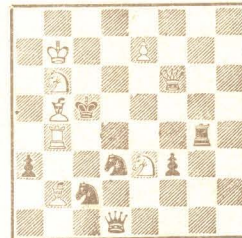
Tema aceasta este prezentată în problema LIII, la care, după cheia 1.Dh5! (cu amenințarea 2.Dh4 mat) se schimbă cîmpul de refugiu în loc de „g5” apare la „e4”. Negrul se apără indirect, prin suprimarea pionului e4, care supraveghează cîmpul „f5” (efect pozitiv), dar în același timp produce autoblocarea cîmpului „e4” (efect negativ). În urma acestei autoblocări devin posibile patru mături, din care numai cîte unul efectiv, celelalte trei

LIII. I. A. Aleșin
„Sahmati v SSSR”,
1940

2 ♚

LIV. I. A. Aleșin
Menț. on. „Sahmati v
SSSR” 1946

2 ♚

fiind parate prin efectele suplimentare pozitive cu conținut strategic divers (apărare directă, legare, evacuarea liniei, adică toate de tipul I):

1...D:e4 2.N:h6 mat (2.Ne5 mat? D:e5; 2.Tf3 mat? D:f3, 2.g3 mat??)
1...N:e4 2.Ne5 mat (2.Tf3 mat?; 2.g3 mat??; 2.N:h6 mat? T:h6+)
1...C:e4 2.Tf3 mat (2.g3 mat? C:g3; 2.N:h6 mat? Cg5; 2.Ne5 mat? N:e5)
1...d:e4 2.g3 mat (2.N:h6 mat? Tg5; 2.Ne5 mat? T:e5; 2.Tf3 mat? D:f3).

(Va urma)